

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-aktos post. sor egyszer 20 fill.
Egy sor következőnél 16 fill.

Nyitási óra 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 257

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 32. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, szeptember 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Tél is lesz!
Kenyérgyár a fővárosban.
A motorvasut új érája.
Justh Gyula takarékoskodik.
Micsinai II.
Barta Ferenc nem fogadja el a közjegyzőséget.
Az öv.
A mérnök ur vasutja.
Főispáni titkár és hírlapíró afférja.
Fölmentett hitvesgyilkos.
Tárca: Ecce homo. Irta: Somló Erzsé.

Tél is lesz.

Arad, szeptember 13.

Ezt az egyáltalán nem meglepő jövőndölést a város mély gondolkodású tanácsának szánjuk. Bármennyire is természetes, bármennyire elárulja a kalendárium: jónak látjuk megállapítani, hogy e kedvesen mosolygó ős-elő, s a ködös, szeles ős után tél is lesz.

Még pedig olyan tél, amely le fogja főzni elődeit a kegyetlenség és a nyomor dolgában. Mint a Jelenések-könyvebeli rettenetes sárkány, úgy lebeg a világ fölött az inség réme. Közelebb hozza minden reggel, világaló étvágya növekedéséről, kegyetlensége erősödéséről egyre ijesztebb adatokat hoz minden ujság. S ahogy közelebb-közelebb jön a szörnyeteg, melynek nyakán a legkrudélisabb zsarnok, a Tél lovagol, egyre nagyobb lesz az ijedelem falun-városon: se husunk, se keny-

rünk, se tűzünk, hová menekülünk, mivel védekezzünk?

Boldog világ van ott, ahol legalább felvetették már ezt a kérdést. Budapest hatósága már felelt a kérdésre. Győr városa szemet biztosított a közönségnek, másutt a hatósági mézárszéket állítják fel, a legszegényebb nép nyomora ellen védekeznek, olcsó tűzifáról gondoskodnak; mindez bennünket nem izgat.

A tanács azonban bizonyára nagy tisztelője az angol Smilesnek, aki az Önsegély című könyvet megszerkesztette. Segítsen magán a közönség, mi köze ahhoz a magisztrátusnak, hogy ki mit tud enni? Ez nem vág az ügykörébe a város egyik osztályának sem. Ha a félév város meggémberedik is a télen a hidegtől és meggebed az éhségtől, a tanács bizonynyal nem felel érte. Se a városnak, se az Uristennek. Ez utóbbinak (ha nem volna egyéb dolga, minthogy betekintsen abba a városba, amely maga egyetlen templomot se épített neki, hanem mind a felekezetekre bizt.) alázattal céltérjesztendő a tekintetes tanács az iktató- és mutatókönyveket: nincs itt, uramisten, se előszám, se utószám, nincs egy fia-akta se, hát hogy intézkedtünk volna mi az inség fölül? Nincs akta, tehát nincs szignálva senkire — hacsak az aljegyzők nem tudnak felőle valamit.

Pedig ez nem kicsinyleni való ügy. Vajjon az idén is azzal akarja a tanács a nyomort elintézni, hogy néhány métermázsza

tengeri halat méret ki a halpiacon? Ez az intézkedés — úgy tapasztaltuk — inkább az újdonság erejével hatott, mintsem a gyökeres segítség erejével. S ha már lesz cápánk, amit ehetünk — csak nem fogunk a tengeri hallal — fütteni?..

Az ujságokban egy futó híren akadt meg a szemünk. „Botfalusi elüljárósága” — ezt az elüljáróságot mi, városiakó kulturnépek kupaktanácsnak szoktuk titulálni — „föllállította a községi mézárszéket és intézkedéseket tett a széninség ügyében”.

Igazán jó volna tudni, hogy intézkedett a botfalusi elüljáróság. Kár, hogy ki nem irták az ujságok, — ha másért nem, némely metropolisok kedvéért. Tanulni nem szégyen még Botfalutól se, — ha a maga erejéből nem tud tudós lenni az ember. Igaz, a boldog botfalusiaknak nem fáj a fejük attól, hogy honnét szereznek hat millió korona kölcsönt, nincsen megváltani való vízvezetékük, nem kell automobil-omnibuszokat venni. De eme gondjai mellett a tanácsnak legalább egy embere foglalkozhatnék a fenyegető nyomoruság ellen való védekezéssel.

Mert bizony tél is lesz. Okunk van rá, hogy már most figyelmeztessük rá a tanácsot. Ismerjük a toronyalja gyorsaságát, ügyeinek tempóját. Ha a tanács a tél bajai ellen való védekezéssel akkor kezd foglalkozni, amikor a zuzos december már ránk köszöntött, akkor a védekező intézkedések javaslata el is készül — tavaszra, vagy a nyárra.

Ecce homo.

Irta: Somló Erzsé.

Szomorúsággal telik meg a lelkem, valahányszor elhaladok a kormos falu, piszkos kis műhely előtt, ahol melabus melódiát dudolgatva dolgozik szorgalmasan egy beteges, vézna kis mechanikus. Úgy érzem mindannyiszor, mintha hattudalát énekelné.

Gyenge, beteges, kis emberke, aki alig tud már lábán megállani. Tüdővésznek látszik. Beesett, hosszúra nyult arccal, mélyen fekvő, fátyolos tekintetű, fáradt szemekkel, alacsony és sovány termettel. Nincs is már hus a testén, olyan már mint akin meglátszanak a csontváz ijesztebb körvonalai, mint a kire féltve tekint az ember, félve, hogy mindjárt összeesik élettelenül.

El-elnézem. Sokszor lankadtan, bágyadtan leül, kezéből kiejti a szerszámot, azután tehetetlenül ül, elmélázva. Közbe-közbe pedig ijesztebb köhög. Nézi-nézi előtte álló munkáját, egy még teljesen nyers anyagból összetákolta, kezdetleges szerkezetű kis művet, a melyből ugy-látszik, hogy automobil készül. Nézi bágyadtan, reménytelen keserűséggel, hol pedig felvillog szeme, erős lesz, lelkesedéssel kapja fel a heverő szerszámot és mintha a legnagyobb szeretettel akarná magához ölelni e halott tárgyat, újra bátran, hévvel, áhitattal, erős kitarással kezd neki a munkának.

Mintha életet öntene ereibe ez az élettelen tárgy. És nem tudja a szegény szerencsétlen, hogy ő leheli belé a saját életét.

Egyre dolgozik, szorgalmasan, dudolgatva szomorú nótáját. Már esteledik. Tanoncai rég

itt hagyták a munkát, haza siettek övéikhez — csak ő maradt itt egyedül.

Hová is menne ő? Hisz neki e kis műhelyen kívül semmije és senkije nincsen. Itt maradt, nem tud betelni a munkával, hisz csak akkor él, ha dolgozik, ha maga előtt látja élete fentartóját, az ő reménye, vágyai, egész ambíciója, büszkessége megtestesülését — az automobil.

Oly nehezen, mintha életétől válna meg, megy el naponta műhelyéből. Siet, nagyon siet munkája befejezésével — mert ki tudja meddig dolgozhatik még?

Ő már csak a jövőt látja szeme előtt. Hogy Istenem, mennyire fogják őt az emberek bámulni, irigyelni és csodálni az ő munkájáért. Mily büszke lesz ő és mily boldog, ha automobila végig száguld majd a város utcáin.

Már szinte látta lelki szemével, már hallotta a kis gép zakatolását, szipó kis füttyét. És boldog volt a nagy reményben.

Pedig hányszor kellett munkáját félbehagynia. Félreállott, köhögött siralmasan és nezte szomorúan a földön síró vércsöppeit.

De ő mindezzel még sem törődött. Ha automobiljára nézett, újra erősnek és egészségesnek érezte magát és összeszedte kis erejét, újra dolgozni kezdett.

— Egy kis vér! — szokta mondani — ez semmi.

Mi ez a kis testi baj ahhoz a nagy boldogsághoz képest, a mi még ő rá vár, ha egyszer munkáját befejezte, életcélját elérte. Mert az automobil volt most már az ő egész életcélja.

Kis pincehelyiségben volt ez a műhely. Ott állott még a csodatévő, élettelen, otromba vas-szerkezet, még teljesen nyersen, de egy emberben az életet, a lelket tartotta, boldogított egy sirja szélén álló beteg embert.

Szinte én is bizonyos áhítattal néztem ezt az otromba alakot, a melyről valóban alig tudhatta még valaki, hogy vajon mi lesz belőle, mivé fejlődik. És szinte bámulattal néztem a mesterére, kinek szeméből az a nagy boldogság tükröződött vissza, a melyet csak az alkotás büszke önérzete szül az emberben.

Lementem a műhelybe. A sajnálat, a csodálat, de megvallom, az önzés is vezetett hozzá. Én, az egészséges, az erős, erőt, életkedvet akartam meríteni ott lenni a fűlelt, füstös levegőjű műhelyben, a beteg félhalott ember lelki világából. Az élet Iróniája ilyen.

Udvariasan köszöntöttem és ő szívélyesen fogadta. Kifogást akartam használni, indokolni a jöttömet, de mielőtt még szóhoz jutottam volna, büszkén és öntudatosan elémbe vágott:

— Automobilomat jött ugye bár megtekinteni? Szívesen állok rendelkezésére.

Én persze örömet akartam neki szerezni és igennel válaszoltam.

A kis emberke egyszerre órlás lett. Kiegyenesedett, arca átszellemült a büszkeségtől, hogy ime az ő automobiljáról már most beszélnek...

De a szerencsétlent testi ereje egyszerre elhagyta. Ahogy vezetni akart, hogy automobilját megmutassa, köhögni kezdett és alétan dőlt le a padlózatra és köhögött folytonosan, mialatt szájából ömlött a vér.

Kenyérgyár a fővárosban.

Husz fillér egy kiló kenyér.

24,000 kilót gyártanak naponta.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 13.

Az általános drágaság és a közlekedési viszonyok nehézsége arra indították a fővárost, hogy a szegényebb néposztályok megélhetésének megkönnyebbitésére hatósági kenyérgyárat állítson fel. Ma határozta el a főváros két szakbizottsága a kenyérgyár felállítását a legközelebb már meg is teszi a szükséges intézkedéseket. Fővárosi tudósítónk a szakbizottságok üléséről az alábbiakat jelenti:

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma Vaszilievits János tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen Szemennyei Kornél referálásában előterjesztésre került a hatósági kenyérgyár felállításának a kérdése.

Az előadó bejelentette, hogy a főváros nem akar konkurrenciát csinálni a pékeknek, csupán biztosítani akarja a hatóság a barna kenyér árának egyenletességét. A főváros a kórházakat, szegényházakat is ezekből a sütőműhelyekből akarja ellátni. A telep a IX. kerületi Vágóhid- és Mester-utca sarkán levő fővárosi telken épülne. A felállítás költségeit a mérnöki hivatal 525.000 koronára számította ki. A telepen nyolc sütőműhely működne. A külföldön szerzett tapasztalatok szerint a 25.000 kg. mennyiségű napi kenyérsütés a kilogrammonként 20 filléres elárúsítás mellett még mindig néhány ezer korona tiszta jövedelmet fog hozni. A pénzügyi és gazdasági ügyosztály javasolja a kenyérgyár felállítását.

Feleki Béla azt ajánlotta, hogy adják vissza az ügyet az ügyosztálynak, hogy készítsen elő jobban.

Herczog Péter báró szintén amellelt volt, hogy a kenyérgyár felállíttassék. Azt ajánlja, hogy a főváros ne várjon itt jövedelmet, hanem önköltségen állítsa elő a kenyeret. Inkább arra fektesse a fősúlyt, hogy minél jobb kenyeret csináljanak. A 35% os burgonyával sü-

tött kenyeret ő jónak nem tartja. Igaz ugyan, hogy munkások számára készüli a kenyér, de a munkásoknak is jó kenyeret kell adni. Adják vissza a kenyérgyár építésére vonatkozó előterjesztést az ügyosztálynak azzal, hogy okvetlenül meg kell csinálni a dolgot.

Biró Henrik azt akarja, hogy már most csinálják meg a kenyérgyárat. Nem szabad várni a dologgal addig, amíg egy jó termés talál jönni, amely aztán fölöslegessé teszi a kenyérgyár felállítását. Ha Trlesztben, Palermóban prosperál a kenyérgyár, akkor prosperálni fog nálunk is. És nincs semmi értelme, hogy úgy kontempláljuk azt a gyárat, hogy ezen a fővárosnak haszna ne legyen; másutt is hasznosítják.

Elek Pál, Melly Béla tanácsos és még másoknak felszólalása után a bizottság megszavazta a kenyérgyár költségeit és kimondotta, hogy a kemencékben naponta 23—24 ezer kilogramm kenyeret fognak sütni és kilogrammját husz fillérért árusítják.

A motorvasut új érája.

Zerkowitz szerződötése az igazgatósági ülésen. — Az új vezérigazgató javadalmazása. — Az augusztus havi forgalom. — Ujtások a Radnai-uti telepen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Az Arad-hegyaljai motorvasut részvénytársaság igazgatósága tegnap este Lőcs Rezső elnöke alatt rendes havi ülésé tartotta, a melyen több fontos ügy került elintézésre.

Lőcs Rezső igazgatósági elnök bemutatta az ülésen Zerkowitz Rudolfnak vezérigazgatói szerződését, amelyet az igazgatóság élénk helyesléssel fogadott. Az elnök javaslatára ezután elhatározták, hogy az e hónap végére összehívandó rendkívüli közgyűlésnek indítványozni fogják, hogy évi fizetés címén hater, lakbár címén pedig ezer koronát állapítson meg Zerkowitznak. Az új vezérigazgató október 15-én foglalja el állását és ugyanakkor távozik Kepes Ferenc igazgatósági megbízott.

Az igazgatóság ezután tudomásul vette a vasut augusztus havi forgalmáról előterjesztett

jelentést, amelynek érdekesebb pontjait az alábbiakban közöljük:

Az útszállított utasok száma 66933 volt, 8814 emberrel több, mint július hónapban. A fölödött podgyászok száma 728, a múlt hónap 853 ával szemben. A személyszállítási bevétel 26906 korona 60 fillér volt, a legmagasabb bevétel összeg, amelyet a vasut az üzem megkezdése óta elért. Juliusban 22412 korona 80 fillér volt a bevétel, jöllehet, az előző hónapban állandóan két-három motorral több volt szállítóképes, mint augusztusban. A naponkénti utasok átlaga 2159 és az átlagbevétel 873 korona 74 fillér volt, az előző hónap 1875 napi utasával és 729 korona 42 fillér napi bevétellel szemben.

A vasutársaság radnai-uti telepén a műhelyt nemrégén akként szerelték fel, hogy abban már nemcsak kisebb kocsijavítások végezhetők, hanem a motoroknak lényegesebb sérüléseit és hibáit is reperálhassák. Ez a jelentékeny újja való felszerelés teszi kivihetővé azt a munkát, amely a két leégett motor újjáépítése végett most a már villanyvilágítással is felszerelt telepen folyik. A két motor égésével — amint azt már a tüzesetekkor megirtuk — a vasutársaság nem károsodott, mert biztosítás révén a kár teljesen megtértült.

A rendkívüli közgyűlés összehívása iránti intézkedéssel az igazgatóság Lőcs Rezső elnököt bizta meg, aki azonban még nem határozta meg a közgyűlés napját.

Justh Gyula takarékoskodik.

A legújabb néppárti támadás.

Az Alkotmány — proletárokért

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke, hivatkozva a Ház által alkotott új szolgálati szabályzatra, hét képviselőházi díjnoknak augusztus 31-ikére felmondta a szolgálatot és elbocsátotta őket a szolgálatból. A díjnokok közül többen

Igy feküdt a munka hőse embere percekig.

En pedig tehetetlenül, fájt szívvel néztem. Szerettem volna az erőmnek, egészségemnek feláldozásával segíteni rajta.

Lassan tért magához. Leiki ereje feltámasztotta, szomorú megadással mosolygott.

Vékony cérna hangján így szolt hozzám:

— Látja ezt az élettelen tárgyat itt maga előtt, ez az én életfentartóm, az éltetóm. Ez ad nekem egyedül erőt, kiterítést az én nehéz életemhez. Ez tanít meg küzdeni napról napra az élet rengeteg bajaival. Ez ad erőt huzni az ígát; ez segít meg úrni, szenvedni. Ez tanít meg arra, hogy ember vagyok, hogy szenvedésre és küzdelemre születtem. Ez ad hitet, reményt, vágyat és boldogságot. Ez az én istenem, a hitvesem, szeretóm, a gyermekem, mindenem, mert ettől várok mindent a földön. Ebbe összpontosítom össze érzelmeimet, testi és lelki erőmet, mert gazdagon leszek kárpótolva, ha majd automobilomat száguldani látom végig a város utcáin... A célért folytatott munka a legnagyobb hatalom. Az egyedüli, amiért érdemes élni és fáradni. Csak ez nemesít. Csak ez boldogít...

Beszélt, beszélt egyre növekvő hévvel és lelkesedéssel. Szemei csillogtak, égtek a jövőjébe vetett reményről.

Szinte látni is gyönyörűség volt, hogy tudott ez a nyomorult beteg ember: hinni, lelkesedni...

— Csak Isten addig legyen irgalmas! — folytatta hosszú mély sóhaj után — csak addig adjon erőt, kitartást, életet, amíg a munkámat befejezve látom, hacsak egyetlen napon át élvezhetem is. Ha ezt a célt elértem, szívesen meghalok...

Mindigre nagyobb bámulattal csodáltam a beteg testben glorifikált lelkierő hatalmát. Hatalmát annak, hogy a kitűzött cél felé nyílegyenesen mily óriási erő hajtja az egész beteg, petyhüdt világot. Ecce homo Ime, ez a beteg ember hitet, erőt, bizalmat, vágyakat varázsol a testileg erősekbe, hitet az iránt, hogy cél nélkül való élet, Nirvána csakis egy van, de a mi nagygyá, ami dicsővé, ami hatalmassá, erőssé teheti az embert: az is csak egy — a munka. A kitűzött életcél után mindent hősiiesen leküzdve, bátran, erősen, lelkes kitartással szemébe nézni az életnek. Előre! Csak mindig előre! Előre a cél felé, de amely nem a tunyaság hímese mezejére ragad, ahol elernyed az izom. Előre a cél felé, amely a munka úján át vezet, boldogságot, megelégedettséget varázsolva az életbe, a lélekbe...

Oly silánynak, oly semminek és szegénynek éreztem magamat, én, az egészséges, az erős, a beteg, gyenge munkással szemben, aki oly gazdag volt a munka és életkedvben, én pedig a vagyonos, az egészséges és erős, mellette oly nagyon szegény...

Kis ideig még együtt maradtunk. Mutogatta automobilját és miután megígértem, hogy ezután sűrűbben felkeresem, hogy léssam, mennyre halad munkájában, elváltunk.

A mechanikus pedig meggyújtotta kis olajlámpását, bus nótáját dudolgatva, újra oda állott munkájához. En pedig busan kullogtam ki a műhelyből a sivar életbe, a munkátlan, henyé életbe...

Egész éjjel alig-alig aludtam valamit. Vártam a reggelt, hogy újra felkereshessem az én emberemet, hogy újra szerezzek egy kevés életkedvet neki.

Elhagyatva, szomoruan állott a műhelyben

a megkezdett munka. Mellette busan ült, vörösrő kisirt szemekkel, egy tanonc... Ott hevert a sok szerszám. Egy-egy vérfolt vöröslött a padlózatán. Az egész valami borzalmas benyomást tett.

A tanonc, amint meglátott, hozzám jött.

— A mester meghalt! — suttogta áhitattal vegyes keserűséggel és sirva borult az automobilra...

Sírni szerettem volna én is. De valami fojtogató érzés visszaszorította bennem a könnyeket. Okölbe szorított kezekkel szerettem volna belekiabálni a világba e szörnyű igazságtalanságot. Hogy egy szegény embernek, aki oly csodás vágygyal tudott élni egy célért, le kell történnie az utolsóelőtti stáción, hogy azt a kicsinek látszó egyetlen napot, amely neki a gyönyörök gyönyörét jelentette volna, nem lehetett megélnie!

Miért nem érthette el, mikor minden erő, ami a léleknek jogot ad az élethez, úgy élt benne, mint talán Herkulesben sem! Hát minden erő csak a test erejében van? Hát mi akkor a lélek ereje? Mi akkor az az erő, amelyről azt mondják, az írásk is azt tanítják, hogy a legnagyobb, a leghatalmasabb? Hát hol az az erő?... Hol?

Szerettem volna megkérdezni ettől a törődött testű, hideg halottól, aki talán már tudja? De amint meglátam a műhely egyik kis ajtaján át a ravatalt, elfeledtem e szörnyű kérdés minden vízióját.

Bementem hozzá. A ravatalhoz. Es háborgó lélek nélkül, megnyugvással, csendesesen moroltam a — Mi Atyánk-ot...

családos emberek és van köztük öt olyan, aki tizenegy év óta szolgálja a Házat.

Az elbocsátottak érdekében Batthyány Tivadar gróf is interveniált az elnökkel, aki azonban hajthatatlan maradt és magatartását a Ház határozatával indokolta.

Az „Alkotmány”, mely ezt a hirt közli, ebből az alkalomból heves támadást intéz Justh Gyula ellen és egyúttal bebizonyítja, hogy az elnök tévesen értelmezi a képviselőház határozatát.

„A huszonnégyezer koronával dotált elnök ur — írja az *Alkotmány* — nagy ur. Kivált, ha még hozzá csanádi nagybirtokos és Justh Gyulának hívják. Ellenben a szegény dijnokok még akkor is szegények és dijnokok, ha a képviselőházban körmőnek napi rongyos egy két korona rabszolgadíjért. Az elnök ur tehát feltölthetja magát Jupiter Tonansnak, — aki jogosítva érzi magát arra, hogy a képviselőház gazdasági bizottsága által hozott új szabályzatnak önkényes és egyoldalú magyarázata alapján a szegény dijnokokat kidobálja télviz idején az utcára.

Annak a bizonyos új szabályzatnak az az intenciója, hogy dijnokok ezentúl ne alkalmaztassanak, hanem neveztesse ki a képviselőháznál. Vagyis ne legyenek ott örökké az elnök ur önkényétől függő proletárok, hanem legyenek rendszeres fizetéssel és nyugdíjjogosultsággal bíró kinevezett gyakornokok.

A képviselőház hét dijnoka örülhetett ennek legjobban, mert azt várták, hogy az új szabályzat értelmében most ők szegény dijnokokból nyugdíjkepes gyakornokok lesznek. S vajjon mi történt? Justh Gyula elnök ur, — akiről azt mondják, hogy szociális érzéke van — mind a hét dijnokot — hivatközve az új szabályzatra — egyszerűen elcsapta.

Volt már alkalmunk tapasztalni, hogy Justh Gyulának kemény fogai vannak. Mogyorót, diót, sőt talán barackmagot is kettéropant. Most is beleharapott valamibe. És úgy halljuk, hogy nem akar engedni, — hogy kettéropantja ezt az új valamit is. És nem veszi észre, hogyha megátalkodottan tusakodik továbbra is azzal a valamivel, amibe beleharapott, — hogy akkor beletörik a foga. Mert ezuttal szikiába harapott a mennydörgő elnök ur. S ez a szikla — ne gondolja — nem a szegény dijnokok, hanem a közgazdasági bizottság és maga a képviselőház, amely egyszer talán neki is tud parancsolni.“

Az elbocsátott dijnokok mindenesetre érdemesek a védelemre, mindazonáltal nagyon feltűnő a néppárti hivatalos lapnak zord támadása Justh Gyula ellen. Ugy látszik, nemcsak a függetlenségi párt, de *Justh Gyula se akarja többé elnöknek Rakovszkyt.*

Egy hírlapíró utána járt a dijnokok dolgának a képviselőházban, ahol azt az értesítést kapta, hogy a hét dijnok tényleg el van bocsátva a szolgálatból. Mindazonáltal *mind a heten bejárnak a Házba, de ott munkát nem adnak nekik.* A dijnokok érdekében Batthyány Tivadar gróf már augusztus 6-án írt az elnöknek, akinek a dijnokok maguk is nyújtottak át memorandumot, mindezekre azonban az elnök még nem válaszolt, úgy, hogy a dijnokok ugyszélván a „levegőben lógnak“.

Az elnök eljárása annál inkább feltűnő, minthogy az elcsapott hét dijnok helyébe az új szabályzat értelmében kilenc gyakornokot fogtak felvenni. Pedig korangedélyiel, amit az elnök mindig megadhat, ezeket a dijnokokat is kinevezhették volna.

TÁVIRATOK.

Richter Jenő szobra.

Berlin, szeptember 13. A szabadelvű néppárt ismerkedési estélyén Müller-Sagan képviselő közölte a jelenlévőkkel, hogy a pártvezetés egyhangulag elhatározta, hogy Richter Jenőnek kőtalapzaton álló ércszobrot állít egy Berlinben, mint Hagenben.

Micsinai II.

A budapesti postalopás.

A tolvaj vallomása.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 13.

Tegnap este a fővárosban Micsinai esetéhez hasonló nagy postalopás történt. *Jakab Miklós* huszonkét éves postakocsis a tőzsdepalotában elhelyezett ötödik számú postahivatal elől kocsijával, a melyben részint pénzeslevelekben, részint pénzeszsákokban *ötvenezer koronányi érték volt, elhajtatott és megszökött.* A budapesti rendőrség gyors és széleskörű intézkedései következtében azonban még *éjjel kézre került a tettes.*

A tolvaj kocsist a főkapitányságon egész éjjel kihallgatták és kétségtelenül megállapították, hogy *büntársai, segítői nincsenek,* teljesen titokban készült a lopásra, annyira titokban, hogy *mára* volt kitűzve az eljegyzése egy budapesti leánnyal és jegyesének egy szót sem szolt arról, hogy az eljegyzést el kell halasztani.

Az esetről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Terhes a postaszolgálat.

A tolvajnál megmotozásakor 43.973 korona 64 fillért talált a rendőrség, ezt a pénzt a rendőrségen őrzik és bűnjel gyanánt a bíróságnak fogják ma délben, amikor a tettest átkísérik, átadni.

A tettes *Jakab Miklós* merésédi (Udvarhely-megye) születésű, 22 éves postakocsis, aki Budapesten *Breser Ernő* nénel Vig-utca 18-ik szám alatt lakott albérletben.

Teljes beismerésben van és személyi adataira vonatkozólag a következőket mondotta jegyzőkönyvbe:

Csak rövid idő óta áll a posta szolgálatában. A szolgálat azonnal nem tetszett neki, szeretett volna megszabadulni, többször fel is mondott, de felmondását nem fogadták el.

Hogy szabaduljon, legutóbb nyolc napra betegét jelentett és a betegség idején vig utcai lakásán tartózkodott. Azonban terve nem sikerült, betegsége után tegnap ismét szolgálatba kellett állania.

Már előre elhatározta, hogyha újra felültek a bakra, olyat követ el, a miért azonnal elcsapják.

Amikor a legénységi szobában foglalatokodott, talált egy kocsikulcsot. Ezzel találta meg a lopás eszméjét is.

— Kilopom a kocsit tartalmát és megszököm. Biztos, hogy elfognak, de legalább megszabadultam a postától.

Ezt az ostobán kieszt mesét természetesen nem hiszik el a rendőrségen, mert a tények ellene bizonyítanak.

A pénzeszsákok megszerzése.

Jakab a kocsijával tegnap reggeltől délig Budán járt. Sok pénzt vitt, de ha már szándékában volt, hogy elköveti a lopást, a szándék végrehajtására alkalmat nem volt.

Hogy hazuról azzal a szándékkal ment el, hogy a postát meglopja, emellett bizonyít, hogy polgári ruháját egy kendőbe csomagolva, már reggel elvitte és a kocsit bakja alá rejtette.

Délben otthon ebédelt lakásán és délután folytatta a járatokat.

A nádor-utcai postahivatal előtt állt kocsijával, ugyanott *Bálint* Lajos postakocsis is a kocsival.

— Hová, földi? — kérdezte *Jakab*.

— Nem tudom. Pénzt viszek valahová.
— Elviszem én, erigy haza.
— Nem lehet! Ha engem küldenek, nekem kell menni.

Ebben a pillanatban kijött a hivatalból egy tisztviselő a zsákokkal.

— Melyik kocsit indul? — kérdezte.

— *Az enyém!* válaszolta sietve *Jakab*.

A pénz *Jakab* kocsijába került és *Jakab* a bakra szállott altiszttel folytatta útját.

A szabadság-téri V-ös számú postahivatalnál az altiszt leszállt és bement a hivatalba. *Jakab* megindította a lovat s lépésben indult. Hátha visszahívják.

A Szabadság-térről Kelenföldre.

Lépésből ügetésbe, majd gyorsabb tempóba ment át. A Lánchidon már vágatva hajtott és letért a budafoki utra.

Hajtás közben levetette egyenruháját és felvette a polgári ruhát. Amikor ezzel elkészült, a Budafoki uton, a 3069-es számú légszeszlámpa alatt megállította a lovat, a kocsiról leszállt, a kocsit feltörte, a két pénzeszsákot felhasította, a leveleket és pénzt zsebre rakta.

Egy pénzeslevelet fel is bontott.

Azután kifogta a lovat, felült a hátára és a kelenföldi pályaudvar felé oaktatott.

Találkozott egy parasztemberrel, akinél kis fekete kézitáska volt.

— Hová megy, földi? — kérdezte.

— Be Budapestre.

— Tehetne nekem szivességet, megfizetek érte. Vigye be ezt a lovat a Német utcába a postatelepre. Beteg vagyok és nem tudom bevinni. Ot korona jár a fáradságért.

A „földi”, *Bunt József* blai lakos kapott az alkalmon és tíz koronát kért.

Megalkudtak hét koronában, azután három koronáért *Jakab* megvette a fekete kézitáskát.

Bunt József a lovat bevitte a német-utcai telepre. A lókisérőt innen behozták a főkapitányságra, ahonnan kihallgatás után elbocsátották.

Letartóztatás a váróteremben.

A szabadság téri postahivatal előtt nagyon hamar észrevették a lopást. A Micsinai eseten okulva, előbb a főkapitányságnak telefonáltak, azután a főpostára az igazgatóságnak.

A főkapitányságon sürgősen megjelentették a nagyszabású lopást *Boda Dezső* főkapitánynak, aki maga vette kezébe a nyomozást.

A központon *Vaday László* rendőrkapitány vezetése mellett *Schweiger Béla* és *Jakab Endre* rendőrfőigazgatók és *Kosztka Árpád* rendőrfelügyelő tartották a központi ügyeletet.

Elsősorban az összes pályaudvarokat és őrszobákat értesítették a lopásról és megadták *Jakab* személyleírását, azután kinyomozták, mely irányban indult el *Jakab*. Hamarosan nyomra akadtak. Az őrszobákból mindenütt járőrök mentek ki. *Kosztka Árpád* rendőrfelügyelő rendőrökkel indult *Jakab* üldözésére.

Ezalatt *Jakab* eljutott a kelenföldi pályaudvarra és itten jegyet váltott *Bécsig*. A rendőr ott volt a közelben, de nem törődött vele. Nem tudott még a lopásról.

Jakab bement a III-ik osztályú váróterembe és egy sarokban meghúzódott. Néhány perccel később a főkapitányságról megadták az utasítást.

A rendőr benézett a váróterembe és a személyleírás után azonnal felismerte *Jakabot*. Belépett hozzája és megkérdezte, kiesoda?

— *Kiss János* vagyok Almádiról.

— Hova utazik?

— Haza.

— Mutassa a jegyet.

— Jakab megszeppent, a jegyet vonakodott odaadni, erre a rendőr kezdte a zsebeit kutatni. A jegy Bécsbe szölt.

A rendőr megnézte a fekete táskát. Sok pénz volt benne.

— *Gyerünk Jakab Miklós,* — mondotta a rendőr, — *le van tartóztatva!*

És Jakab Miklós nem tagadott. Nagytó sőhajtott és ment.

Jakab már életet mentett.

Jakab Miklós néhány hete, hogy bejutott kocsisnak a német utcai telepre. Társával már kezdettől fogva nem jó viszonyban volt. Kötekedő, mindenki előtt ellenszenves fiatalembernek ismerték a telepen, ahol egyetlen barátja sem akadt.

Különösen az utóbbi időben vált éléssé az el'entét között és a társai között, amikor Jakab barátságos viszonyt kezdett a Vig-utca 8-as számú házban egy *Breser* Mária nevű leánnyal, akinek hevesen udvarolt és akit feleségül akart venni. Azóta nem akart a telepen levő kintinban ékekezni és olyan fölényt tanusított társai irányában, hogy alig állt szóba valakivel.

A leánnyal való ismerkedése úgy történt, hogy egy éjjel éppen valami korcsmai mulatságból hazaérve, hallotta, hogy a kocsiházai szemben levő földszintes ház egy szobájából rémitő kiáltások hallatszottak.

Egy női hang kiáltotta:

— *Segítség, megöl a vadállat!*

A segélykiáltás az ablakon át kihallatszott a szobából az utcára. Éppen arra ment Jakab Miklós. Feltörte az ablakot, a fal kiszögellő vonalára felállott és behatolt a szobába. Furkósbót volt nála, ezzel harcra kelt egy éjjeli alakkal, aki a szobában egy utcai leánnyal dulakodott. A csavargó kezében kés volt, a melylyel egy-néhány szurást ejtett a leányon. A merénylőt

most már kettőben gyűrtek le és pedig elég szerencsésen. *Guzsba kötve* adták át a rendőrségnek.

A tolvaj vélegény lesz.

A házban Jakab Miklóst ez az eset *hössé avatta*. Mindenki, aki a házban az éjszakai gyönyörökből élt, szerette volna Jakabot a magának, de Jakab nem akarta még annak a lánynak sem a szerelmét, akit megmentett, hanem vonzódott a leánytartó hugához, *Breser* Mária-hoz, aki együtt lakott bátyjával és sógornőjével a Vig-utca 8. számú házban. Ide nagyon sűrűn eljárt és a leányt meg is kérte feleségül. A 30 év körüli leány nem szerette őt, csak éppen a testvérnénje erőszakos kérésére hajtott a kocsis ígéretelésére.

— Van nekem pénzem otthonról, — mondogatta Jakab, — meg fogunk élni abból majd a Mariskával.

De *Breserék* meggyőződtek róla, hogy nincs neki vagyona, sőt arról is, hogy Jakab Miklós *törvénytelen származású* és soha hagyatéokra sem számíthat sehonnan.

A ház hűséges őrzőjének azonban megmaradt Jakab Miklós. Átjárt és egy izben, amikor beteg volt, még ott is ápolták őt *Breseréknél*. Majd megigérték neki, hogy ma eljegyzik vele a leányt, aki sehogy sem szeretett volna felesége lenni Jakab Miklósnak.

Romlott környezetben.

Steiner Pál, a postakocsi-telep felügyelője a következőket mondta Jakabról:

Jakab elég kiállhatatlan embere volt a telepnek. Senki a kocsisok közül barátságot nem tartott vele, mert soha egy hozzáillő cselédleánnyal vagy szakácsnéval nem ismerkedett meg, hanem, mint egy csavargó, folyton rossz leányok barátságát kereste. A főkocsis, *Török* Antal parancsainak ellensze-

gült és csak tegnapelőtt volt nagy összejövedülés közöttük. Bántani nem szokás a telepen senkit és csak üres kifogás volt Jakab részéről az, mintha itt bárki is tétleg bántalmazta volna. Kötekedő embereket pedig sehol nem látnak szívesen. Gyanusan nem viselkedett, hiszen akkor nem is türtem volna, hogy kocsira üljön, annyi azonban bizonyos, hogy a dolgát jó előre eszelte ki.

A menyasszony elbeszélése.

Breser Mária-t, a tolvaj menyasszonyát is kihallgatták a rendőrségen. E ég jóképű leány. foglalkozására nézve *szakácsnő*, de jelenleg hely nélkül van. Nem vállalt helyet, mert amugy is nem sokára férjhez ment volna.

— Jakab néhány héttel ezelőtt jött hozzánk lakni. Sok mindent beszélt, szeretett dicsekedni. A postára mindig panaszkodott, hogy nem tesszik neki a nehéz szolgálat.

— Nincs is szükségem erre — mondotta. Az apám jó módú gazdaember. Meréseden van házunk, földünk, marháink, nekem van néhány ezer koronám is, ami anyai örökség. Csak azért jöttem Pestre, mert a városi életet akartam megkóstolni no meg asszonyt akarok innen vinni. De már meguntam a várost, haza vágyódom.

— Ezt igen sokszor elmondta. Nekem azonban udvarolni kezdett, de nekem nem tetszett az udvarlása. Az anyámnak más volt a felfogása. Gazdag gyerek, jó házasság. Addig beszélt az anyám, míg rábeszélte, hogy legyek jó hozzája. Hát jó voltam. Mára kellett volna az eljegyzésnek lenni. Nem lesz belőle semmi. Én igazán nem bánom, hogy így történt.

A leányt és anyját a kihallgatás után a rendőrségről elengedték. Ellenük nincsen gyanu. Jakabot még ma átkisérik az ügyész-séghez.

Barta Ferenc,

— **figyelem! figyelem!** —
nem fogadja el a közjegyzőséget!

Kevesell Turócszentmárton.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Barta Ferenc, az aradi bankelnök, a belényesi volt képviselő, a ráckevei mandátumkereskedő, a turócszentmártoni közjegyző, — lehet ennyi minden után hozzá nem tenni, hogy: stb. stb? — nevezetes fordulatra határozta magát. Tudvalevő, hogy Belényesen azért következett be a Lukácsiu megválasztásának szükségessége, mert a kormány *Barta* Ferencet érdemtelül közjegyzővé nevezte ki. És mi történik: *Barta* Berenc nem fogadja el a közjegyzőséget

A kétségen kívül érdekes ügyről a *Buda-pesti Hirlap* írja ezeket:

Besztercebányáról jelentik, hogy *Barta* Ferenc bajba jutott azzal a közjegyzőséggel, amelylyel a kegyes végzet megajándékozta őt, kétségtelenül jeles érdemei fejében. Az új közjegyző köszöni a kormány kegyelmét, de nem kér belőle — Turóc-Szentmártonban, ahová ki-nevezése szól. A volt függetlenségi képviselőnek ugyanis, akinek néhány évvel ezelőtt olyan kellemetlensége volt a ráckevei kerületben, ahol *Misoga* szabómesterrel állott szembe s a kit utóbb Belényes tüntetett ki bizalmával, röviden: a közismert *Barta* Ferencnek, amidőn hirtelen lemondott a belényesi mandátumról, hogy Turóc-Szentmártonban közjegyzőséget vállaljon, sejtelve sem volt arról, hogy milyen és mit ér valóban ez a közjegyzőség. Csak miután kinevezték, utazott a festői tájékon fekvő felsővidéki városkába, mint mondani szokás,

helyszíni szemlére. Körültekintett és tájékozódva a néprajzi viszonyokról, keserű csalódást érzett. A turóc-szentmártoni közjegyzői iroda nem hoz busás jövedelmet, csak mintegy nyolctízezer koronát évenként, holott *Barta* ennél jóval több forintra számított.

Kitűnt továbbá, hogy az a szerény jövedelem is, a melyet Turócmegye középpontjában a közjegyzői szolgálat hajthat, csak az olyan közjegyzőnek jut, aki érti a nép nyelvét, vagyis tótul tud. Már pedig *Barta* Ferenc beszél ugyan oláhul — s ebbeli tudománya juttatta a belényesi hivatalos jelöltséghez és kerülethez — de a tót vidéken némaságra, illetve közjegyzői minőségében lépten-nyomon tolmácsra volna utalva. Már pedig ha a turóc-szentmártoni közjegyző minden üggyhez, a melynél közreműködése szükséges, tolmácsot kénytelen magával vinni és fizetni: akkor rámege erre az a pár ezer korona, a melyet az iroda a sovány talajon ki bír izzadni.

Látva ezt a szomorú állapotot, *Barta* Ferenc gondolt egyet s hivatalának átvételére föltölttes hatóságánál, a besztercebányai törvényszéknél *nem* jelentkezett. Erre a törvényszék fölhívta, jöjjön és tegye le a törvényben előirt közjegyzői esküt. A fölhívásnak azután *Barta* Ferenc eleget tett, megjelent Besztercebányán a törvényszék elnökénél, de kijelentette, hogy *nem teszi le az esküt*, mert nincs megelégedve s a turóc-szentmártoni közjegyzőséget *nem hajlandó elfogadni*. Reméli, hogy jobb közjegyzőséghez jut; ezt óhajtja s ezt akarja most kijárni magának.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Barta* Ferenc ma telefonon értesítette egy fővárosi esti lap szerkesztőségét, hogy a róla megjelent hirdetés *alaptalan*. *Barta* kijelenti, hogy már kérte az eskütételi határnap kitűzését és e hó 18-án le is teszi közjegyzői esküjét.

SPORT.

Az aradi futtatás.

— Október 19. —

Az aradi versenyegyesület október 19. és 20-án tartja ez évi futtatásait. A verseny föltételeit most adta ki az egyesület; a nevezés határideje október 10. A verseny a következő számokból fog állani:

Első nap, szombat, október 19-én.

I. Félvérek gátversenye. Díj 800 kor. Adja az „Aradi Verseny-Egylet.” Ebből 600 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak.

II. Sofronyai díj. Sikverseny. Adja a földmivélsügyi miniszter. Díj 1500 kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak.

III. Csálai díj. Gátverseny. Díj 2000 kor. Ebből 1500 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak, adva a földmivélsügyi miniszter által.

IV. Eladó verseny. Díj 1200 kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, adja az „Urlovasok szövetekeze.” 200 kor. (egyleti díj) a másodiknak, 3 é. és id. belföldi lovak számára.

V. Hadseregi gátverseny. Díj 1400 korona. Adja az „Aradi Verseny-Egylet.” Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak.

VI. Mácsai díj. Akadályverseny. Díj 1500 korona. Adja az „Aradi Verseny-Egylet.” Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak.

Második nap, vasárnap, október 20-án.

I. Kurticsi díj. Sikverseny. Adja a földmivélsügyi miniszter. Díj 1500 kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a másodiknak, 200 kor. a harmadiknak.

II. Hadseregi akadályverseny. Díj 1400 kor. Adja az „Aradi Verseny-Egylet.” Ebből 1000 kor. a győztesnek és tiszteletdíj a győztes lovasának, 300 kor. a másodiknak, 100 kor. a harmadiknak.

III. *Eladó verseny.* Díj. 1200 kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, adja az „Urlovasok Szövetkezete.” 200 kor. (egyleti díj) a másodiknak.

IV. *Simándi nagy akadályverseny.* Díj 2300 kor., melyből 2000 kor. a földművelésügyi miniszter által adva. Ebből 1800 kor. a győztesnek, 300 kor. (egyleti díj) a másodiknak, 200 kor. (egyleti díj) a harmadiknak, ezenkívül tiszteletdíj a győztes lovasának.

V. *Altisztek gátversenye* Díj 100 kor. Ebből 50 korona a győztesnek, 30 kor. a másodiknak, 20 kor. a harmadiknak, adva az „Aradi Verseny-Egylet” által.

A mérnök ur vasutja

24,000 koronás csalás a fővárosban.

Körözik a szélhámost.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 13.

Nagyszabású és furfangos szédelgésről ad hírt fővárosi tudósítónk. Egy budapesti mérnök felette ravaszul kieszt vasutépítési tervvel behálózott egy póseni bankárt, aki most a 24.000 koronáját siralja. Hogy milyen nagyszabású tervet eszelt ki a szélhámos mérnök, bizonyítja az is, hogy a kereskedelmi miniszterium közel egy millió korona értékű törzsrészeny jegyzését helyezte kilátásba. A nem mindennapi esetről fővárosi tudósítónk az alábbiakat táviratozza:

A budapesti rendőrség elrendelte Königsberger Lajos rovott multu, okleveles mérnök körözését és letartóztatását. Königsberger csak nemrégiben szabadult ki a fogságból, ahol közokirathamítás miatt nyolc hónapot töltött. A mérnök, ahogy a fogságból kiszabadult, nagy tervet eszelt ki és egy prospektust nyomtatott, amelynek az alábbi sokat mondó címe volt:

Budapest-gödöllő-váci helyiérdekű villamosvasut hálózat műszaki tájékoztatója és jövedelmi méltatása. — Közli: Königsberger Lajos.

A prospektusból több száz példányt nyomtatott és elterjesztette az érdekelt községekben. A prospektusban Königsberger kimutatta, hogy a tervezett vasut milyen óriási jövedelmet fog hajtani és milyen fontos közgazdasági érdekét képvisel a helyiérdekű vasut létesítése.

Königsberger ezután hozzá is kezdett az előkészítő munkálatokhoz. Mindenek előtt a vállalatához társat keresett, akit meg is talált Blaskovics Elemér ismert istállótulajdonos személyében. Blaskovicsnak megtetszett a vasutépítés terve s nemsokára együttesen kérvényt nyújtottak be a kereskedelmi miniszteriumhoz, amerről megkapták az előmunkálati engedélyt, sőt a miniszter 860,000 korona értékű törzsrészenyjegyzést helyezett kilátásba.

Ezek után a vasut finanszírozásához látott a mérnök. A finanszírozást egy berlini bank vállalta magára. A budapesti városi villamosvasut részvenytársaság igazgatósága is hajlandónak nyilatkozott résztvenni a rentabilisnek látszó üzletben, mire az érdekelt községek is megszavazták a hozzájárulást.

Königsbergnek azonban egy fillérje sem volt. Ő is, családja is ugyyszólván éheztek, de nem mert Blaskovicstól pénzt kérni, attól tartott ugyanis, hogy ezáltal megingatja társában a beléje vetett bizalmat. A mérnök egy Kuttner Lajos nevű póseni bankárral lépett összeköttetésbe s ezt is belevonta az üzletbe. Königsberger elmondta a bankárnak, hogy több számiát kellett kifizetnie s így nincsen pénze. A mérnök nyugtatványokat is felmutatott, amelyek szerint 24,000 koronát kellett előzetes költségek címén kifizetnie. Kuttner 24,000 korona készpénzt adott kölcsön Königsbergernek, aki

ettől kezdve elegánsan járt és költséges életmódot folytatott.

Kuttner nemsokára rájött, hogy a felmutatott nyugtatványok hamisak és csalás miatt feljelentette Königsbergert. Blaskovics Elemér is rossz híreket hallott társáról és felment a miniszteriumba, ahol bejelentette, hogy a vasutalapítástól visszalép. Blaskovicsnak 800,000 korona kauciója is volt a miniszteriumban s ezt az összeget hiány nélkül visszakapta.

A budapesti törvényszék vizsgálóbírója Kuttner feljelentése alapján megkereste a rendőrséget, hogy tartóztassa le a szélhámos mérnököt. Königsberger Lajos azonban nyomtalanul eltűnt a fővárosból. A mérnököt most ország-szerte körözik.

MULATSÁGOK

(=) Mükedvelő-estély. Az állami gyermekmenhely erdőhegyi telep bizottsága, szeptember hó 14 én, a kisjenői kaszinóban táncos egybekötött mükedvelő estélyt rendez. Bőrlépdíj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona.

AZ ÖV.

Mivel nem foglalkoznak a kassai dominikánusok.

A perjel nyilatkozik.

Arad, szeptember 13.

A lányoknak tilos operettek között van egy, — az *En, te, ő!* című — amelyben egy franciásan pokoli ötlet foglaltatik a női erény megvédésére. Az operett hőse, a főszarvazásra érdemes férj, harcba utazik, s hogy távollétében a felesége erényének baja ne essék, egy lakatot vesz segítségül. A lakatnak rendeltetése az operett meséje során kiviláglik; a bonyodalom azután abból keletkezik, hogy a lakatnak kulcsát a férj ép arra bizza, akitől legtöbb oka volna rejtegetni a zár alá vett erényt.

Ez a vad ötlet — hinné valaki! — az életben valóságga változott, még pedig — ez még hihetlenebb! — nagyon is szent, erkölcsös környezetben. A kassai domonkos rendi szerzetesek az ottani lányok között „övtársulatot” alakítottak. Az övtársulat tagjai bizonyos övet viselnek, amely öv attól védené meg a leányt, hogy az érintetlenségében férjhez menetele előtt baj essék. Szóval, az öv: biztosítás szerelmi balesetek ellen: az öv: védője a leendő férj jogainak az öv: páncélja a női gyöngöseségnek.

Egy kassai munkáslap a nyilvánosság elé vitte az övtársulat misztériumait és azt a diszkrét részletet sem hallgatta el, hogy a szent övet maguk a dominikánus papok kötik fel és oldják le. Sok esetben — írta — a leány addig nem mehet férjhez, amíg ez az öv le nem oldatik. Máskor pedig nemcsak leányok, hanem asszonyok is viselik, hogy férjükkel szemben — ha valami szent ok van rá, — az ugynevezett házastársi köteleességeket megtagadják. Szóval, igen érdekes kis egyesület a kassai övtársulat.

A leleplezéssel szemben most a kassai domonkosrendiek perjele a következő nyilatkozattal védekezik:

A *Kassai Munkás* lap legutóbbi számának reánk vonatkozó cikkére vagyok bátor kijelenteni, hogy övtársulat csakugyan van nálunk, de nem azért, hogy a leányok férjhez ne menjenek, vagy a férjes asszonyok megtagadják házastársi köteleességeiket, hanem a jó erkölcs szempontjából, az állapotbeli tisztaság megőrzésére, ami azt hiszem, hogy a társadalomnak nem kárára, hanem csak javára szolgálhat. Mi se fel nem kötjük az övet s ha ez megtörténne is, csakis külsőleg történnék, se pedig le nem oldjuk. A többi kitételekre nincs semmi megjegyzésem. Végre is

minden vallási cselekményt guny tárgyává lehet tenni, csak akarni kell.

Kassa, 1904. szept. 11.

Tisztelettel

P. Molnár Márton,
domonkosrendi perjel.

Hát a szándék mindenesetre szép, ha az eszközök egy kissé csiklandósak is. Azonban, Péter Márton, nem ismeri ön az arab közmondást: könnyebb egy tevét a tű fokán keresztülhuzni, mint egy asszony eszén tuljárni. Ha a kassai lányok egyikét-másikat elfogja a legyőzhetetlen érzés, a hatalmas vágy, a bűnös akarat: nem akadály a szerelem útjában a domonkosok öve sem.

Felmentett hitvesgyilkos.

Donáth Sándor nem bűnös.

Az Eötvös-utcai dráma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Lassanként közfelfogássá lesz, hogy a hűlen hitvest meggyilkolni nem olyan bűncselekmény, amelyért a törvény teljes szigorával kell sújtani a tettest. Lehet, hogy az idők jele ez, de mindenesetre érdekes, hogy a tárgyalóterem hallgatósága az ilyen bűnperekben mindig a vádlottal érez s szinte tüntető tetszésnyilvánítással kíséri minden olyan mozzanatot, amely a bűnös előnyére van. Romlása e, vagy javulása ez az erkölcsöznek, ennek megállapításába ma nem bocsátkozunk, de mindenesetre különös, hogy a bűnök emög legborzalmasabbikát is glorifikálni tudja a huszadik század embere.

Donáth Sándort, aki a múlt év nyarán Aradon, az Eötvös-utcában két revolverlövessel meggyilkolta a feleségét, az esküdtszék ma felmentette. Ezen a cikluson ez immár a második eset, hogy hitvesgyilkost mentettek fel az aradi esküdtek. Véleményeket fűzni egy bírói ítélethez bizonyára nincs jogunk, de tény, hogy az ilyen ítéletek veszedelmes precedenseket teremthetnek s könnyen megérlelhetik a köztudatban azt a hitet, hogy élni — szabad.

Gyötrelmes házasság.

Az Eötvös-utcai hitvesgyilkosság sokkal nagyobb feltűnést keltett akkoriban Aradon, semhogy annak részleteit tüzetesebben ismereteni kellene. Két, nem egymáshoz való ember keserves küzdelem és bűnhődése ennek a bűnpernek a története. Donáth Sándor 1898-ban nőül vett egy olyan leányt, akihez szellemi műveltség, intelligencia tekintetében felemelkedni nem tudott, s akit valószínűleg meg sem értett soha. Csak szerette, rajongott érte, de azt a teljes lelki kielégülést, amelyet a házasságnak okvetlenül nyújtania kellene, nem szerezhette meg a feleségének.

Donáthné pedig hisztérikus, egzaltált asszony volt, aki a házasság első órájában is az az excentrikus óhajjal fogadta az ura kedveskedéseit, hogy bár sohse volna gyermekük. Nyilvánvaló, hogy sohsem szerette azt az egyszerű, jámbor embert, akinek vagyoni körülményei célszerűvé tették neki a házasságot. Hozzá ment, mert kényelmesen és jól akart élni, ehhez a házassághoz azonban az ő szívének semmi köze sem volt.

Nincs az a bonyodalmas asszonyi rejtély, amelyet kellő megvilágítás után elemekre bontani nem lehetne. Ebben a bűnperben, amely az aradi esküdtszék mai ítéletével végleg befejezést nyert, ennek a megboldogult asszonynak az alakja valami rendkívül gyűlöletesként áll, aki léha, könnyelmű életével a hitvesgyilkosság borzalmas bűnébe sodorta az érte ra-

jongó férjet. Bármily tetszetős is ez a felfogás, nem egészen felel meg a valóságnak. A meg nem értés s egy beteg asszonyi test okozta tragédia ez, amely azért tragédia igazán, mert olyan egyéneket sujtott, akik jogosnak vélt cselekedetük által szembe helyezkedtek a mai társadalmi renddel.

A nagyszivű nő.

A különböző foku értelmiség s a szeretet hiánya hamar megboszulta magát. Az asszony néhány boldogtalan év után elhagyja a férjét, s beleveti magát azokba az élvezetekbe, amelyekben beteg teste s finomult idegzete kielégülést talál. Szóval a mai felfogás szerint: rossz asszony lett. Elhagyta az urát, városról városra csatangolt, kereste, kergette és megtalálta a szerelmet. Nem háborította őt ebben az sem, hogy leánykája van, akit a legtermészetesebb indulatoknál fogva szeretni és gondoznia kellett volna. De az ő szíve érzéketlen maradt a gyermekével szemben s csak a szerelemnek élt, mohón, mint aki rég éhezi azt.

A férj pedig — akiről szívesen feltételezük, hogy szerette az asszonyt — szenvedett és megbocsátott. Megbocsátott egyszer, százszor, természetesen hiába, mert a bocsánat még sohasem keltett asszonyban szerelmet. Az asszony tovább tobzódott s a férj tovább szenvedett, míg a múlt év elején rájött, hogy az anyagiak elvonásával végleg megtörheti az asszonyt. Sikertült is gondnokság alá helyezni Donáthné, aki rémülten látta, hogy kisiklik alóla a talaj, s hogy kedvesét, megszokott könnyelmű életmódját s mindazt, amit a különélés alatt megszeretett, ott kell hagynia s vissza keli mennie ahhoz az egyszerű „paraszt”-hoz, akit lelke mélyéből gyűlölt. Nyilvánvaló, hogy asszonyi ravaszágának minden ügyességét felhasználta, hogy a gondnokságot ma szüntesse. Ismerte az urát, mi sem volt tehát könnyebb ennél. Megígérte neki, hogy vissza megy hozzá, hogy szeretni fogja s Donáth Sándor, az egyszerű pécskai ember hitt neki. Megszüntette a gondnokságot, vissza adta az asszony önrendelkezési jogát, aki, mikor ismét szabadnak érezte magát, hallani sem akart arról, hogy vissza menjen az urához.

1906. június 28-án este 7 és 8 óra között kereste fel Donáth Sándor a feleségét, hogy haza vigye. Az ismét szabaddá lett asszony a szemébe nevetett. Donáth kért, dühöngött és végül megörlénte a tragédia. Az asszony két golyóval találva holtan esett össze. Borzalmas tettének súlya alatt Donáth maga ellen fordította a fegyvert, de három golyó kevésnek bizonyult arra, hogy megölje. Fél évig szívelődött a kórházban, egy hónapig vizsgálati fogságban s most az esküdtzek elé került.

A gyilkos beismer.

A tárgyalást, amely reggel 9 órakor kezdődött, Bittó József elnök vezette. Szavazó bírák: Aknay Antal dr. és Nagy József dr. törvényszéki bírák voltak. A vádat Kovács József dr. ügyész képviselte, a védelmet pedig Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselő látta el.

Donáth Sándor vádlott beismeri a hitvesgyilkosság elkövetését s részletesen elmondja, melyek voltak azok az indokok, amelyek végzetes tetteinek elkövetésébe belevittek. Majd a tanúk kihallgatására került a sor, akik között Kodrán Pompejusné, a sértett volt szálláadója és Barcza János bérkocsis játszották a főszerepet. Kodráné, akit a védő a nagy zűrzavarban eltűnt 7000 koronáért ugyancsak sarokbaszorított, az asszony tisztességes voltát hangoztatta, s Donáth Sándort, mint durva, erőszakos embert tüntette fel, akitől a felesége brutális volta miatt szinte rettegett.

Barcza János az elhunyt asszony erkölcséről mondott egyetmást nagy óvatossággal. Talán többet is beszélt volna, de hogy végét vesse az esetleges kérdéseknek, általános derűtség közt mondta:

— Asszonyszemély is van a teremben, hát inkább hallgatók!

Nem is faggatták tovább, miután a bűnjelként becsatolt szerelmes levelek elég világosan tanuskodtak amellett, hogy Donáthné nem valami nagy tiszteletben tartotta a férjéhez való hűségét.

A vád és a védelem.

A perbeszédre délután 5 óra felé került a sor. Kovács József ügyész arra alapította vádbeszédét, hogy a mai jogrend szerint a gyilkosság akár mennyire is indokolt, semmi körülmények között sem lehetett jogos, s ezért kéri a vádlott megbüntetését. Ezután Nagy Sándor dr. védő beszélt, aki védőbeszédeinek egyik legremekebbjéket mondotta el ma Körülbelül egy óra hosszat beszélt a bíróság és a közönség feszült érdeklődése mellett, s valóban igen szépen vezette le és indokolta azt a lelkiállapotot, amelyben Donáth Sándor a tett elkövetésekor volt. Beudta bizonyítani a vádlott önkívületi állapotát, s ezzel nyert ügye volt. A hallgatóság beszédje végén megjelenezte.

A főmentő ítélet.

A bíróság ezután megszövegezte a kérdéseket. Négy kérdést intéztek az esküdtzekhez, akik igazmondásukban megállapították ugyan, hogy Donáth a hitvesgyilkosságot tényleg elkövette, de kimondták azt is, hogy tetteit önkívületi állapotban követte el.

A törvényszék ez alapon a vádlottat felmentette.

A három ciklus óta húzódó Donáth bűnper tehát végleg befejezést nyert, s bár az ítélet általános feltűnést okozott, még is megnyugvást kelt. A bűnös asszony meghalt, Donáth Sándor pedig örökké nyomorék marad önzülkossági kísérlete miatt. Ebből az ódiózus ügyből ma már egyéb se maradt, mint egy szomorú emlék ennek az egyszerű embernek a szívében és egy nehéz, kínos teher a Donáthék kisleánya sorsán. S végül néhány igénytelen bűnjel: egy asszonyi vértől rozsdás revolver, két összelapult revolver golyó és egy csomó — szerelmes levél.

Főispáni titkár és hirlapíró afférje.

Az elmaradt párbaj.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

A Csiky Tivadar dr. főispáni titkár és Schulik Kálmán aradi hirlapíró között felmerült affér ma szokatlan befejezést nyert. Miután a lovagias utra terelt ügyet annak rendje s módja szerint a felek megbízottai le tárgyalták, az affér elintézéséekét kardpárbajban állapodtak meg, amelyet a feleknek ma déiben kellett volna megvívniok. Közben Schulik visszavonta segédeitől a megbízást és ujakat nevezett meg, akiket azonban ugy az előzőleg eljárt segédek, mint Csiky dr. segédei értesítettek a fegyveres elégtételadás helyéről, idejéről és módjáról. Mindezek dacára sem Schulik, sem újabb megbízottai nem jöttek el a fegyveres mérkőzésre, miért is a főispáni titkárnak a párbaj helyén megjelent segédei felük nevében az ügyet egyoldalú jegyzőkönyvvel befejezettnek nyilvánították, amiről Schill József és Hanthó Jenő az alábbi levélben értesítették felüket:

Tekintetes

Dr. Csiky Tivadar urnak

Aradon.

Tisztelt Barátunk! A közted és Schulik Kálmán hirlapíró közt felmerült incidensből kifolyólag megbízatásodhoz képest Schulik Kálmán urtól elégtételt kértünk, s nevezett megbízottjaival: Bak Sándor és Lits Antal urakkal, miután ezen urak megbízójukkal az elégtételadás mikéntjére nézve tanácskoztak, a fegyveres elintézés idejére, helyére és módjára vonatkozólag a tegnapi nap folyamán megállapodásra jutottunk s a megállapodást közösen jegyzőkönyvbe foglaltuk.

A mai napon délelőtt azonban Schulik Kálmán urtól értesítést vettünk, hogy megbízását Bak Sándor és Lits Antal uraktól megvonta és azt Gallovich Károly és Mohos Agoston urakra ruházta át. Ezen értesítés folytán Gallovich Károly urral s általa Mohos Agoston urral is tudattuk a tegnapi megállapodásokat.

Ezek után a kitűzött helyen (Neumer I. vivótermében) és időben veled együtt megjelentünk, azonban sem Schulik Kálmán ur, sem megbízottjai a határidőben, s azon túl sem jelentkezővén, részéről az ügyet lovagiasan befejezettnek nyilvánítjuk.

Arad, 1907. szeptember hó 13-án.

Schill József,
Hanthó Jenő.

Levelet intéztek Schulik Kálmánhoz is megbízottjai. A levél így hangzik:

Kedves barátunk,

megbízásod folytán a mai napon Lits Antal és Bak Sándor uraktól átvettük képviselődet a Csiky Tivadar és közted felmerült affér elintézése ügyében avval, hogy Schill József és Hanthó Jenő urak, mint Csiky Tivadar megbízottai már értesítést kaptak arról, hogy előbbi segédeidől a közöttek fölmerült félreértés következtében megbízásodat megvontad, hogy új megbízottaidat minket nevezted meg, s hogy a tárgyalásoknak velünk való folytatására mi huszonnégy órán belül, ma délután négy órakor Schill József és Hanthó Jenő uraknak rendelkezésre állunk.

Ezen közlés dacára Schill József és Hanthó Jenő urak már a délelőtt folyamán felkeresték közlünk Gallovich Károlyt s közölték vele, hogy ők a Te előbbi segédeiddel már megállapodtak az afférnak fegyveres elintézésében, ennek feltételeire, helyére és időpontjára nézve is; közölték pedig ezt avval, hogy ugyanakkor és ugyanott mi is veled együtt jelenünk meg az afférnak fegyveres elintézése céljából.

Ezzel szemben mi tudomására adtuk Schill József és Hanthó Jenő uraknak, hogy a tegnapi nap folyamán, tehát az affér lovagias elintézésének folyama alatt Csiky Tivadar részéről olyan eljárás, illetőleg cselekmény követtetett el, amely a tárgyalások irányába és anyagába novumként esik, — mi a tárgyalások újrafelvételét kérjük annál is inkább, mert egyébként sem vállalhattunk felelősséget egy olyan fegyveres elintézés minden következményeiért, a melynek feltételei nem a mi közbenjöttünkkel, részvételünkkel, hozzájárulásunkkal állapítottak meg. Jeleztük továbbá, hogy az ilyenformán szükséges új tárgyalások felvételére mi ma délután a már jelzett helyen és időben megjelenünk és rendelkezésre állunk. Minthogy azonban a közölt helyen és időben Csiky Tivadar megbízottai meg nem jelentek, sem értesítést a megjelenésben való-

akadályoztatásukról mindezekig sem küldtek — részéről az ügyet lovagiasan befejezett nek jelentjük ki.

Arad, 1907. szeptember 13-án.

Gallovich Károly,
Mohos Agoston.

Az ügy előzményeire vonatkozólag egyik lapársunk az alábbi ismertetést közli:

Áradváros közigazgatási bizottságának feyelmi választmánya tegnap délelőtt Károlyi Gyula gróf főispán dolgozó szobájában ülést tartott. Az ülés megkezdése után a főispáni irodából kijövet az előszobában Csiky Tivadar dr. főispáni titkár találkozott Schulik Kálmánnal, a Függetlenség munkatárával, aki tudomására hozta, hogy akar menni a főispánhoz. A titkár erre azt válaszolta, hogy most a főispán nem fogad, mert el van foglalva.

A még mindig fokozott szereplő hírlapíró, akiről csak később tudta meg Csiky dr., hogy a „Függetlenség“ munkatársa, kezét a killincsré téve kijelentette, hogy a törvény neki arra, hogy bemehessen, jogot ad, s ő mindenestre be is fog menni.

Mint hogy Schulik Kálmán tovább is ragaszkodott ahhoz, hogy a főispáni irodába bemehessen, a titkár távozásra szólította fel, azzal a kijelentéssel, hogy így ide bejutni nem lehet.

Mivel Schulik Kálmán ennek a felszólításnak eleget nem tett, Csiky dr. utasítására a hivatalszolga ajtót nyitva távozásra kérte fel őt.

Erre a hírlapíró eltávozott és a lépcsőn lefelé haladtában a huszár és a kiadó előtt sértő kifejezést használt a főispáni titkár ellen, akinek ez utóbb tudomására jutván, lovagias elégtételt kért az újságírótól.

Ezek a rideg tények.

Az igazság érdekében megállapítjuk még azt is, hogy az újságírókról általában egy szót sem ejtett Csiky Tivadar. Nem felel meg tehát a valóságnak az, mintha azt állította volna, hogy: „Tölem az újságírók a fejük tetejére állhatnak, nem törődöm vele. Ide ugyan nem fogják betolni az orrukat.“ Téves információ az is, mintha pofonnal, vagy más egyéb tetteles inzultussal fenyegették volna meg a titkárt. Ezek az adatok bizonyára tévedés folytán kerültek nyilvánosságra.

Az öngyilkos bankár.

Betegség miatt a halálba.

Egy gyönyörű élet vége.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Röviden megírtuk, hogy Kővári Armin fővárosi bankár tegnap este leugrott a Cziráky-palota negyedik emeletéről és szörnyethalt. Oszinte részvétet keltett ez a hír mindenfelé, ahol Kőváryt ismerték. A cége a legrégebbek közül való. Komoly, szolid bankár volt, gazdag ember, aki a főváros negyedik kerületének életében szerepet is játszott: fővárosi bizottsági tag volt, régi Sas körli ember, Polónyi barátja, s a legutóbbi választás egyik alelnöke. Nem anyagi zavarok miatt menekült a halálba, hanem tüdőgyulladás miatt követte el végzetes tettet. Fővárosi tudósítónk az öngyilkosságról és az öngyilkos bankárról az alábbiakat jelenti:

Tegnap este hét órákor a Semmelweis-utca és a Kossuth Lajos utca sarkán az arra járók borzalmas jelenség tanúi voltak. A negyedik emelet egyik nyitott ablakában elegáns úri ember alakja jelent meg, teljes testével emelkedve az ablakdeszka fölé és mire azok,

akik ezt látták, elkiálthatták volna magukat, lefelé zuhant a toronymagasságból Kőváry Armin bankár. Teste az ablak alatt, a járda szélén álló fa csenevész ágait törte szét, aztán a megölt fiatal fa alatt széllocsban, összetörve maga is holtan terült el.

Körülotte fejek, testek tömörültek, a rendes bámészokodók, utcai jajveszékélők, míg odafönn a nyitott ablakban, ahonnan az öreg ur teste utolsó útjára indult, a levegőn keresztül, valamint a mellette lévő szintén nyitott ablakban egyszerre megrémült arcok — az öngyilkos hozzátartozói — jelentek meg. Az ősz, hetvenhárom éves bankár öngyilkosságának oka — eddig másra nem lehet következtetni — *be-tegség*.

Kőváry Armin a legrégebbi és a leggazdagabb budapesti magán-bankár volt. Az üzletét most negyvenöt éve nyitotta meg a Nemzeti Kaszinó épületében. Amikor az üzletet kitelepítették a Kaszinóból, Kőváry is átköltözött a Cziráky-palotába. Kőváry igen szolid üzletember volt. Főleg osztálysorsjegyekkel és lombard-üzletekkel foglalkozott. A börzén nem igen játszott. Az üzletével személyesen már nem igen foglalkozott.

Az öngyilkos bankár sokat szerepelt a fővárosi társaságaiban és közéletben. Tizennyolc éve fővárosi bizottsági tag, a Saskör alelnöke volt és Polónyi Gézának jó barátja. Barátja volt Gromonnak, Kaas Ivornak és Márkus Józsefnek. Andrássy megválasztásakor Kőváry volt az egyik választási elnök.

Öreg kora ellenére is, Kőváry vidám ember volt. Elvezni akarta és tudta is a vagyonát, az életét. A nőktől nem irtózott éppen és többen azt tudják róla, hogy a világhírű Oteró, egy időben, amikor Pesten tartózkodott, Kőváryt a dus gazdag bankárt ajándékozta meg kegyeivel. Szerette a pezsgőt. Most és Chandon volt a márkája és otthon is tartott mindig egy egész batériával. Az volt a különös passziója, hogy a teli pezsgős üvegeket kiállította a lakása elé a folyosóra és nagyokat mulatott rajta, ha elloptak belőle néhányat.

Adler Zsigmond dr. királyi tanácsos, az öngyilkos háziorvosa az alábbiakat mondotta el egy hírlapírónak:

— Kővárynak bronchitise volt, a melyből és egy régi légszihuruból tüdőgyulladás fejlődött. A betegség azonban rendes lefolyású volt, komplikációk nem jöttek közbe és a beteg már gyógyulóban volt. Ma estére ismét meglátogattam volna, de egy negyedórával az én érkezésem előtt, követte el a tettet. Kőváryt a betegsége nagyon lehangolta, szinte buskomarrá tette. Ennek az volt az oka, hogy az öreg ur vidáman élt, szerette a nőt, a pezsgőt és az éjszakát. Én azonban megmondtam neki, hogy most már megmenekül, de a „lumpolásról“ — ő mondotta így mindig — egyszer s mindenkorra le kell mondania. Egy rendületlenül töltött éjszaka, egy csók megölte. Ez aztán rendkívül kétségbeejtette. Már enni sem akart, úgy kellett belédiktálni minden kanál levest.

Kőváry Armin öngyilkossága fővárosszerte felűnést és részvétet keltett. Az elegáns, életvidor öreg urat mindenki ismerte és mindenki szerette. Aki még két hónappal ezelőtt látta mulatni és hallotta kalandjainak híreit, biztosra vette, hogy még vagy husz esztendőig fog versenyt élni az ifjúsággal.

Ennek az embernek, aki tíz garassal a zsebében jött Vácról Budapestre és mégis vagy egy milliót és kitűnő hírnévnek örvendő üzletet hagyott hátra, volt esze és szíve. Jóformán analfabeta létére éles látással vezette üzletét és elegáns modorban megállotta helyét a leg-

jobb társaságban; ez elég észről tanuskodik. Szívről tanuskodik az a tény, hogy feleségének évtizedekkel ezelőtt bekövetkezett halála dacára nem nősült meg újra, pedig milliós hozományokat kínáltak neki; mindig azt mondta, hogy nem nősülhet újra az, aki feleségét igazán szerette. Gyermekének és kora árvaságra jutott unokáinak apja és anyja volt egyaránt. A haláltól nem félt; igazi vallásos filozófiával beszélt róla a kórágyn és egyre ábrándozott a feleségével való találkozásról.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre szombaton, szeptember 14-én a kör helyiségében választmányi ülést tart, amelyre a tisztikar és a választmány tagjait ezuton is meghívja Tedeschi Viktor elnök.

(*) Az aradi Székely-otthon holnap, szombaton este fél kilenc órákor Szent László-utca 5. szám alatti helyiségében választmányi ülést tart, amelyen a vendégek élszállásolásáról tanácskoznak. A tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését kéri az Elnökség.

Árulás?

Magyarországot megsarcolják.

A terhes kiegyezés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 13.

A háromnapos bécsi kiegyezési tárgyalásokat hétfőn folytatják, jölehet a két kormány — hír szerint — már teljes megegyezésre jutott. Október 10-én, a parlament összeülése napján a kormány már a Ház elé akarja terjeszteni a kiegyezést, amely rendkívül terhesnek ígérkezik az országra. A vámszerződési formulát fölemelt kvótával s a bankszabadság meghosszabbításával kell megfizetnünk, nem is szólván arról, hogy a készfizetések fölvétele is óriási tőkegyarapodást jelent Ausztriára nézve.

A kiegyezés ügyéről az alábbi távirati tudósítás számol be:

Wekerle kötött marsrutája.

Ma folytatják, illetőleg kezdik a tárgyalásokat, mert eddig semmi újat nem végeztek, hanem csak újból konstataáltak, hogy a kiegyezés egész anyaga megvan és hogy a kiegyezés kész abban a pillanatban, amelyben annak akarják kijelenteni. Nem is erről lesz szó, hanem a banküggyről és a kvótáról, melyeket a magyar kormány tudvalevőleg kikapcsolt, melyek a kiegyezéssel nem függenek össze és amelyekről sohasem fog tárgyalni, de amelyekbe most egészen ártatlan és derült képpel belemegy, mintha ez volna a legtermészetesebb a világon és mintha soha egyebet sem hirdettet volna. Nem lesz nagyon nehéz megegyezni. Legfeljebb újabb komédiákat játszanak el és nem létező nehézségekről regélnek; tényleg

Wekerle és Beck

már megegyeztek jóelőre és a többiek csak takaróul szolgálnak, hogy ne úgy lássék, mintha a miniszterelnökök a maguk akaratát rákényszerítenék a többiekre. A miniszterelnökök közül különben csak Becknek van szabad akarata. Wekerlét köti a paktum és a császár parancsa, amelyek elől lemondással sem lehet kitérni. Nem tudhatni, hogy a déli konferencia miket fog határozni, illetőleg miket

fognak félhivatalosan közreadni és hogy levetik-e már ma az álarcot vagy még folytatják a komédiát, de a végeredmény teljes biztonsággal előre megírható. Az osztrák kormány egyik tagjától származik az értesülés és kétségtelen, hogy az osztrák miniszterek jobban tudják, hogy mit fognak a magyar miniszterek akarni, mint ezek maguk.

Meghosszabbítják a bankszabadalmat.

A bankügy megoldása kétségtelenül az, hogy a szabadalmat meghosszabbítják 1917-ig. Külső formája az lesz, hogy a bank még októberben a kiegyezés parlamentáris elintézése előtt rendkívüli közgyűlésből fogja kérni a szabadalom meghosszabbítását további 10 évre. A mi vivmányunk az lesz, hogy nem 10, hanem 7 évre hosszabbítják meg a szabadalmat és hogy a kormánynak majd annak idején előterjesztendő indokolása szerint időt nyerünk az önálló bank előkészítésére. Arról a kormány nem tehet, hogy a bank most vetette fel a kérdést, mikor még kiegyezés nincs. Ez véletlen és nem junktim. Csak együtt kell elintézni a két kérdést.

A király fölemelt a kvótát.

A kvóta kérdése még cifrább. Az osztrákok a formákban való engedést lényegben meg akarják maguknak fizettetni. Meg kell állapítanunk azt a tényt, hogy az egész kiegyezésből ránk Ausztria rovására nem esik egy fillér haszon vagy többlet. A kiegyezés a Széll-Körber kiegyezésből főleg abban különbözik, hogy szerződés és nem szövetség, hogy a fogyasztást addigra halasztjuk és hogy a magyar blokkot megváltjuk.

A magyar blokk megváltása révén az osztrákok annyi tőkét kapnak, hogy a jövedelem tetemesen nagyobb lesz, mint Magyarország eddigi kamatjáruléka. Itt mintegy 100 millió korona készpénzt kapnak a „szerződés“ címért.

A fogyasztási adók különválasztásából az osztrákokra nem hárul egyetlen fillér veszteség. A magyar kormány itt csak úgy fog jövedelemhez jutni, ha a magyarokat magasabban adóztatja meg és ezt a kizárólag Magyarországból kiszedett többletet az osztrákok maguknak követelik és meg is fogják kapni — a kvótában.

A kvótát — miután a bizottságok a ig fognak megegyezni — egyelőre királyi döntéssel annyira fogják emelni, mint amennyi többletet a felemelt fogyasztási adók eredményezhetnek. Ezt az összeget mintegy évi 10 millió koronára teszik.

A vámszerződés árai

tehát kézzelfogható. Ausztriának van tökehaszna a blokkmegváltásból és van jövedelemhaszna a fogyasztási adók különválasztásából kvóta formájában. Az a komédia, hogy a vámszövetséget most vámszerződésnek nevezzük, Magyarországnak évi 14—15 millióba kerül, melyeket Ausztria vigan bezsebel. Hogy ezzel szemben ugynevezett nemzeti engedményeket kapjunk katonai téren, arról szó sincs. Az osztrákok azt mondják, hogy ez a császár dolga és a császár már megmondta Chlopyban, hogy „soha!“

Ennek a biztos végnek tudatában nyílnak meg a mai tárgyalások.

A kiegyezés a Házban.

Egy másik forrás szerint a kiegyezési tárgyalások kielégítő mederben folynak. A tárgyalásokat szombatig okvetlenül befejezik. Wekerle és Kossuth a hírlapírók előtt úgy nyilatkoztak, hogy a kormány az október 10-ikén összeülő Háznak már be fogja terjeszteni a kész kiegyezési javaslatokat.

Beavatott politikusok szerint a kvótáról és a jegybankról is folytak tegnapi tárgyalások, bár a magyar kormány e kérdéseket most mindenképpen kiakarja kapcsolni, mert csak utját állják a meg egyezésnek. Az osztrákok — hir szerint — egy állandó kvótát akarnak, mely 42:4:57:6 volna, vagyis a magyar kvóta 8%-al emelkednék. A jegybank dolga azért okoz nehézségeket, mert az osztrákok a készpénzfizetést nem akarják felvenni, míg Wekerle ezt határozottan követeli.

Párhuzamos szaktanácskozások

A kiegyezési tárgyalásokat ma három csoportban folytatták: az osztrák miniszterelnökségen Wekerle Sándor miniszterelnök, Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter, valamint Popovics Sándor államtitkár és Teleszky János miniszteri tanácsos az osztrák miniszterelnökkel, az osztrák pénzügyminiszterrel és pénzügyi szakreferenssel az állami pénzügyi kérdéseket tárgyalták.

A külügyminisztériumban a külügyminiszter tárgyalt egy albizottsággal, amelyet a kiegyezéssel kapcsolatos több közjogi kérdés elintézésére küldöttek ki és amelyen magyar részről Sztéryni József és Mezössy Béla államtitkárok vesznek részt.

Az osztrák kereskedelmi minisztériumban tarifapolitikai és vasutügyi kérdéseket tárgyaltak a két kormány szakreferensei. Kossuth Ferenc és Darányi Ignác miniszterek e tanácskozásban nem vesznek részt.

Délután 5 órakor az osztrák miniszterelnökségen a miniszterek folytatják a félbeszakított tanácskozást.

Katonai kérdéseket nem tárgyalnak.

A magyar kormány semmi esetre sem vonja be a kiegyezési tárgyalásokba a katonai kérdéseket.

Apponyi Albert gróf bécsi szerepléséről félhivatalosan jelentik, hogy a tárgyalások alatt levő kérdések közjogi vonatkozásai tették kívánatossá a magyar kultuszminiszternek a kiegyezési tárgyalásokban való részvételét.

Bécsi jelentés szerint este hét órakor befejezték a tárgyalásokat. A tárgyalások folytatására nézve két verzió kering. Az egyik verzió szerint hétfőn Bécsben folytatják a tárgyalásokat, a másik szerint pedig e hó 15-ikén Budapesten ülnek össze tanácskozásra a két kormány megbízottai.

Az osztrák miniszterek Budapesten.

Ma délután 5 órakor folytatták a kiegyezési tárgyalásokat s az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi szerződés szövegét tárgyalták. Holnap a két miniszterelnök külön fog tanácskozni, mialatt az albizottságok tovább folytatják munkájukat. A jelenleg Bécsben időző miniszterek holnap este Budapestre utaznak s csak hétfőn térnek vissza az osztrák fővárosba. Politikai körökben ezt a körülményt úgy magyarázzák, hogy azt az egy napot a kor-

mány tagjai a függetlenségi párt vezér-férfiai körében fogják tölteni, hogy őket az osztrák kormány álláspontjáról értesítsék és véleményüket kikérjék. Mindenesetre az a tény, hogy folytatják a tárgyalásokat, arra mutat, hogy a tárgyalások felfüggesztéséről egyelőre szó sem lehet.

TANÜGY.

(—) Évnyitó. Az aradi román papnevelőben tegnap tartották az évi megnyitó ünnepet. A Tököli-téri székesegyházban tartott ünnepi mise után az ünnepély a papnevelő intézet nagytermében folyt le. Csorogár Román igazgató a hitről mondott megnyitó beszédet, azután Papp I. János püspök intézett a papnevelő hallgatóihoz meleg, buzdító szavakat.

HIREK.

Hungária.

(Tatárország.)

Arad, szeptember 13.

Kevés nemzetnek kell a külföld ellen-szenvétől annyit elviselnie, mint a magyarnak. Magyarországról, az itt uralkodó politikai és társadalmi viszonyokról megdöbbenően ferdő felfogást vallanak a külföldön, gyakran olyan kiváló férfiak is, akik a huszadik század felvilágosító mozgalmában vezető szerepet játszanak. Különösen a nemzetiségek „gyalázatos“ elnyomatásáról vannak a külföldön meggyőződve, ami azt bizonyítja, hogy a nemzetiségek könnyebben és nagyobb sikerrel helyezik el értesítéseiket a külföldi sajtóban, mint a magyarok.

Most egy világhírű költő árulja el tájékozatlanságát a magyarországi viszonyokat illetően és olyan színezetben tünteti fel ezt az országot, mintha itt a nemzetiségeket sanyargatnák.

Björnsterne Björnson, a világhírű norvég író meghívást kapott a müncheni békekonferenciára. Björnson az alábbi levelet intézte a müncheni békekonferencia rendező-bizottságához.

Nagy tisztességnak veszem, ha egy társaság kitüntetés megbízásával, de nem titkolhatom el, hogy legközelebb olyan erős támadásban részesítem a béke-kongresszust, amelyen télem csak kitelik. Különösen azok ellen intézem támadásomat, akik békeorvosok gyanánt tetszelegnek Hágában, de otthon elnyomják a népet, vagy ölbe tett kezekkel nézik a nemzetiségek üldözését. Ha például Apponyi Albert gróf, Magyarország jelenlegi vallás- és közoktatásügyi minisztere, aki hazájában gyalázatosan sanyargatja a tótokat, mint nemzetének hivatott képviselője megjelent volna a kongresszuson és én is ott vagyok, akkor mindaddig nem nyugodtam és mindent elkövettem volna, hogy abból a teremből eltávolíttassam.

A P. L. egyik munkatársa felkereste Bécsben Apponyi Albert gróf kultuszminisztert és megmutatta neki Björnsterne Björnsonnak az estilapokban közölt levelet. Apponyi a levélre vonatkozólag a következőket mondotta:

— Habár Björnsterne nagy költő, ez még sem akadályozza meg azt, hogy némelykor olyan dolgokról beszél, amelyeket nem ismer és nem ért. Ezáltal elvonja magától azt a jogot, hogy ilyen alkalommal komolyan vegyék. Hazug hírekkel félrevezetve jelen esetben is nagy köny-

nyelműséggel viszonyok felett nyilatkozik, amelyek tényleges alapjai előtte teljesen ismeretlenek. Ez a körülmény elvon támadásaitól minden komolyságot és jelentőséget.

Münchenben már akkor, mikor a kongresszuson felolvasták, a kongresszus magyar és magyar barát tagjai között nagy megdöbbenést keltett Björnson levele. Hevesen támadták a norvég költőt és eljárását elítélték. Egyszersmind elhatározták, hogy ez alkalomból táviratilag üdvözölni fogják Apponyi Albert grófot.

— **A külügyminiszter látogatásai.** Bécsből táviratozzák: *Aehrenthal* báró külügyminiszter ma reggel fél 10 órakor meglátogatta *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A külügyminiszter ezután *Kossuth* Ferenc minisztert látogatta meg, akinél hosszú ideig időzött.

— **A radikálisok kompromittálják Kossuth Ferencet.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Egy fővárosi estilap mai száma ismét terjedelmes cikket közöl *Kristóffy* József volt belügyminiszterről. A közlemény elmondja, hogy *Kristóffy* Ischlben járt és audienciát kért, de a király kiüzent, hogy nem jól érzi magát s ezért nem fogadhatja kihallgatáson a volt belügyminisztert. A hiradás szerint *Kristóffy Nyíry* Sándor volt honvédelmi minisztert bizta meg, hogy a radikális polgári párt érdekében járjon közbe a királynál, ez azonban *Nyíry*nek sem sikerült. *Fejérváry* Géza báró volt miniszterelnökről azt mondja a közlemény, hogy amikor az Erzsébet királyné emlékezetére rendezett gyászistentisztelet alkalmával Bécsben tartózkodott, másfél óra hosszat volt a királynál kihallgatáson s ezen elmondta a királynak, hogy a radikális polgári párt szeptember hó 19-ikén, *Kossuth* Lajos születése évfordulóján ünnepélyt rendez és ezzel kompromittálja a függetlenségi pártot. Az estilap értesülése szerint a király az ünnepélyt betiltotta. Fővárosi tudósítónk megjegyzi, hogy az estilap közleményében foglaltakat már ismételtelen megcáfolták s az egész közlemény nem egyéb, mint támadás *Kossuth* Ferenc és a függetlenségi párt ellen, amiért *Kossuth* Lajos születése évfordulóját nem ünnepli meg.

— **A horvát nyelv ellen.** Többször irunk arról, hogy mindjárt az első képviselőházi üléseken rengeteg sok interpellációval kell majd a háznak és a kormánynak megküzdenie. Most — mint Budapestről táviratozzák, — már pozitív értesülés érkezik arról, hogy a legelső ülésre, október 10-ére már jelentenek be interpellációkat, sürgős interpellációkat is. Szó van arról is, hogy lesz köztük horvát interpelláció is. Erre a kérdezőskedésre a függetlenségi pártnak már megvan a felelete. Ha tényleg bejegyzik a horvát interpellációt, akkor magyar részről azonnal, az első ülésen indítványt nyújtanak be a horvát beszédek ellen. Az indítvány szerint horvátul továbbra is — a törvénynek megfelelően — bántalom nélkül beszélhet minden horvát képviselő, de e beszédekről a Ház semmiféle módon tudomást nem vesz. A naplóba nem jegyzik be, ki nem nyomtatja, általában elhangzottaknak sem tekinti. Ha elfogadják az indítványt, — amelynek csak a jövő ülészsakra lehet hatása, — ezzel körülbelül lehetetlenné van téve az őszre is megígért horvát obstrukció.

— **A politikai tömegsztrájk.** A szociálisták serényen dolgoznak, hogy október hó 10-én, vagyis a parlament megnyitása napján nagy-

arányú tüntetés legyen az általános választói jog mellett. Az már kétségtelen, hogy Budapestben a mondott napon meglesz az általános sztrájk, olyannyira, hogy még a hírlapok sem fognak megjelenni és másnap is csak úgy, mint munkaszünetes nap után. A pártvezetőség azonban nem éri be Budapesttel, hanem serényen dolgozik a vidéken is. Eddig sikerült már Győr, Kaposvár, Kolozsvár, Miskolc, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Szabadka, Szeged, Szombathely, Székesfejérvár és Temesvár városokat belevonni a mozgalomba. Sajnos, hogy a választói jog érdekében ilyen erős eszközökhöz kell nyulni, de még sajnosabb, hogy ilyenekre szükség van és talán még erősebbekre is lesz idővel szükség, mert szomorú tény, hogy kormányunk megcsinálja a kiegyezést, közös bankot, kvóta- és létszámemelést, szóval mindent, amittől irtózik, csak a választói jogtól irtózik most, melynek hívéül vallotta magát egykoron.

— **Bomlik a Starcsevics-párt.** Zágrábból táviratozzák: A Starcsevics pártot az a veszedelem fenyegeti, hogy szétszüllik. A radikálisok ki akarnak válni a pártból, egy másik árnyalat pedig a horvát párttal akar összeolvadni. A horvát koalíció ma teljes ülést tartott, amelyen a horvát delegátusoknak a magyar országgyűlésen követendő taktikáját beszéltek meg. A koalíció többsége az obstrukció folytatását akarja kimondani. *Supilonak* mellékindítványa volt, amely szerint a horvát koalíció indítson Magyarországon agitációt az általános választói jog érdekében.

— **Felsőszécsény orosz herceg.** Berlinből táviratozzák: A Wolff-ügynökség pétervári jelentése szerint a moszkvai cenzuráló bizottság felségsértés és az állami rend felforgatására irányuló kísérlet miatt vádat emelt *Trubeckoj* herceg, a boszkovszki Jeshen Jedjeljka kiadója ellen. *Trubeckoj* herceg az októberi manifesztum alapján álló békés megühdás pártjának vezére, igen mérsékelt politikus. A cikknek, amelynek alapján vádat emeltek ellene, ez a címe volt: A legutóbbi multból.

— **Justh Gyula újabb elnöksége.** Két elnökséget juttatott a sors *Justh* Gyulának. Az elsőről mindenki tud. A képviselőház elnöksége ez, amely roppant sok bosszúságot okoz *Justh* Gyulának. Nem azért, mintha a gótikus stílus székben nem tudna rendet tartani; hanem mert a gondjaira bizott képviselők olyan lusták, annyira nem veszik komolyan a mesterségüket, hogy igazán alig érdemes az elnöküknek lenni. Mikor féltizenegy óra tájban husz-harminc képviselővel kezdi meg az ülést, szinte kedve lenne az üres padok közé hajítani a csengőt, s ott hagyni a nemes hivatalt. A másik elnökség újabb keletű. *Návay* Tamás, csanádmegye főispánja kinevezte *Justh* Gyulát a tornyai állami elemi iskola gondnokságának elnökévé. *Justh* Gyula, a talpig demokrata ember, bizonyára nem veti meg ezt a kisebb elnökséget, a miért az nem jár annyi dicsőséggel, emlegetettséggel és hatalommal, mint az előbbi. Sőt bizonyos, hogy a tornyaiak iránt való szeretete arra fogja indítani, hogy a mikor a másik elnökség nem köti le, ennek szentelje buzgóságát. S ha egyszer — ki tudja, mi van megírva a csillagokban? — megunja az üres beszédek, reakciós szólamok és horvát filippikák türelmes hallgatását, s odahagyja a tövises elnökséget, — megmarad neki ez a másik, a hol a kisebb dolgokról bizonyára több józanság hallható, mint a dunaparti palotában a nagy ügyekről.

— **A macedón reformok.** *Konstantinápoly*-ból táviratozzák: A *Berliner Lokalanzeiger* azon

jelentése, hogy a szultán a macedóniai igazságügyi bizottság követeléseit kategorice visszautasította volna, annyiban helytelen, hogy a bizottság mindaddig semmit sem követel. Másrészt köztudomásu, hogy a porta egyik államnak erre vonatkozó támogatását megnyerje. Macedónia reformálásánál a porta mindenkor arra törekedett, hogy egyik hatalomra támaszkodhassék és hogy a saját reformtervezetét vihesse keresztül, amely azonban eddig nem sikerült.

— **Uj japán konfliktus?** Londonból táviratozzák: Newyorki jelentések szerint a Bellinghamban lakó japánokat és kínaiakat felszólították, hogy hagyják el haladéktalanul a várost. A japánok, akik felfegyverkeztek, kijelentették, hogy ellentállanak, ha ki akarják őket kergetni. Seattle államban, ahol a japán és kínaiellenes elemek nagy tüntetést akartak rendezni, a japánok és kínaiak felfegyverkeztek.

— **Védekezés a himlő ellen.** Budapestről táviratozzák: *Magyarovics* Mladin dr. fővárosi tiszti főorvos egy hírlapíró előtt kijelentette, hogy mindenkinek ajánlja az újraoltást. A főorvos kijelentése szerint a fővárost nem fenyegeti a himlő veszedelme s mindeztideig egyetlen esetet sem jelentettek be.

— **Egy nagyhercegi birtok pusztulása.** Moszkvából táviratozzák: A mult éjjel a városban óriási tűzvész pusztított, amely elhamvasztotta a meggyilkolt *Szergiusz* nagyherceg birtokát és palotáját. A város más részében is tűz ütött ki, amelynek egy gazdag bankár nagy papirgyára esett áldozatul. A kár körülbelül 1.200.000 rubelre becsülhető.

— **Az aradi román szentszék ülése.** Az aradi görög keleti román szentszék tegnap *Papp* I. János püspök elnöklésével ülést tartott. A szentszék a butyini esperesi székre *Magier* Trajánt erősítette meg s azután az aradi román felsőbb leányiskola ügyeivel foglalkozott.

— **A tauci hitbizomány új tulajdonosa.** *Königsegg* Fidél gróf tudvalevőleg néhány hónappal ezelőtt a butyini járásbírószágon megtartott árverésen 1.244.300 korona és 95 fillérért megvette a *Königsegg* grófok tauci hitbizományát. Az árverési feltételek szerint a grófnak 250.000 koronát készpénzben, 497000 koronát pedig értékpapirokban kellett az aradi kir. állampénztárnál letétbe helyezni. Miután a gróf az árverési feltételeknek minden tekintetben megfelelt, a mai napon a hitbizományi birtokot *Königsegg* Fidél gróf nevére telekkönyvileg bekebeleztek.

— **Gyilkos vihar.** Párisból táviratozzák: Franciaország számos vidékén tegnap óriási zivatar pusztított. Remiremont közelében a villám egy réten agyonujtott egy 17 éves fiatal embert, St. Etienne közelében egy 4 éves kis leánykát. Beziers közelében a szőlőkertekben dolgozó munkások és munkásnők a zivatar elől egy kunyhóba menekültek, ahova a villám lecsapott és megölt egy 62 éves asszonyt, több gyermek veszélyesen megsebesült. Különösen a szőlőtermelő vidékeken pusztított nagyon a vihar.

— **Betegek vagy fenevadak?** Kölnből táviratozzák, hogy az ottani Péter templomban egy kőműves egy kilencéves leánygyermeket a tornyba vitt s ott erőszakot követett el rajta. Az elvetemedett ember a sekrestyében rejtőzött el, de letartóztatták. A meggyalázott gyermek a kórházban meghalt. — *Chemnitzből* jelentik, hogy *Becker* Ottó folkenauai népiskolai tanítót letartóztatták, mert kiderült róla, hogy az iskola összes leánytanulóin, negyvenhárom gyermekén erőszakot követett el. A feldühödött nép a bestiális embert letartóztatásakor félholtra verte, úgy hogy életveszélyes sérüléseivel kórházba kellett vinni.

— Leitner Adolf gabnája. A Tisza Kálmán-
tér 5. számú ház hatalmas pincéjébe helyezték
el Leitner Adolf dr. országgy. képviselő mintegy
1500 métermázsa gabonát. Ez év február havá-
ban rájött, hogy a pincében rendszeresen tolvaj-
ok járnak s szekér számra viszik el a jófajta
buzát. A rendőrség kinyomozta, hogy a tolvaj-
ok Selczer Samu ügynök, Babics Mihály és
Pekker Ferenc rovottmultu napszámosok, a kik
a lopott gabonát Bali Ignác Teleky téri takar-
mánykereskedőnek adták el. Selczer Samu meg-
szökött s így csak a két napszámos és az or-
gazda került a bíróság elé. A budapesti kir.
törvényszék Babicsot másfél évi Pékert pedig
egy évi börtönrre ítélte. Bali Ignácot ellenben a
bíróság tulajdon elleni kihágás miatt 280 ko-
rona pénzbírságra büntette. A kir. tábla ma
helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét.

— Központi szálloda. Csak hétfőig, szeptem-
ber 16-ig lehet még az Apollo csoport szenzációs
műsorát látni. Hétfőn lesz az utolsó előadás, mely
egyszersmind Ormai és Roland igazgatók tisztelet-
estélye lesz. A vasárnap délutáni gyermekelőadás
műsora: Brown, néger trombita-művész, Zelinescu
román táncos, Depford létra-művész, Ottó és Helga
csodagyermek, Mr. et Mme Roux francia fantoche
színház és Roland igazgató, a közkedvelt komikus.
Kezdeté 4 órakor, vége fél 9 órakor. Belépő-díj fel-
nőtteknek 1 kor. Gyermeknek 40 fillér.

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz
emésztés vagy székrekedés következtében felfu-
vásban, szorulásban, fájásban, étvágyhiányban
vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll-
féle seidlitz porok“ használata által biztos gyógyul-
ást érnek el. Egy doboz ára 2 kor. Szétküldés na-
ponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir.
udvari szállítótól Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki
gyógyszertárakban határozottan Moll A. készítménye
az ó gyári jelvényével és aláírásával kérendő.

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok
ellen leghatasosabb Vojtek és Weisznál. 201

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 13.

Mint hogy az időjárás kedvez, a különféle
mezőgazdasági munkák gyorsan végezhetőek s
így ma már több idő jut, hogy eladandó gabo-
náját a gazda behozza.

A hozatalok tehát nagyok, a forgalom élénk.
Az irányzat szilárdul.

A mai piacon elkelt:

Buza 10 70.

Rozs 8.50.

Zab 7.10.

Árpa 7

Tengeri 6.15.

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 13.

Amerika 1/4 magasabb. Elkelt 25,000 métermázsa
tartott ára-kon.

Az arak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.45—11.46	
Zab októberre	8.18—8.19	
Rozs októberre	9.73 9.74	
Tengeri 1908 májusra 6.99 7.—		

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 13 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilo-
grammon felett sulyban — fillérig; közép páronként
300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig;
fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti sulyban
135—136 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő sulyban 136—137 fillérig; könnyű páron-
ként 250 kilogrammig terjedő sulyban 136—137 fillérig.
Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti
sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-
grammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páron-
ként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslétszám: Szeptember 10 napján volt készlet
37,637 darab, szeptember 11. napján felfeltartott 482 da-
rab, szeptember 11. napján elszállított 345 darab, szeptem-
ber 12. napjára maradt készletben 37,774 darab.

A hízott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 13. —

Központi szálloda. Weisz Mór gyárigazgató
Békésgyula. — Pless Imre gyárigazgató Budapest.
— Vogel Árpád gyárigazgató Budapest. — Ernest
Vilmos igazgató és fia Debrecen. — Szenes Mór
hivatalnok Budapest. — Pick Rezső gyáros Zsombolya.
— Vilahovitz János magánzó Nagykikinda —
Ganzl Manó kereskedő Temesrékas. — Tabak Meyer
kereskedő Czernovitz. — Biedl Samu fakereskedő
Szeged. — Faragó László kárbeclő Budapest. —
Gyóry Kálmán főfelügyelő Nagyvárad. — Deutsch
Béla fakereskedő Zám. — Rosenthal Jenő dr. orvos
Gurahonc. — Miklós Jenő igazgató Budapest. —
Scharf Jenő kereskedő Budapest. — Porter Vilmos
kereskedő Pancsova. — Langaker Benő kereskedő
Bécs. — Roth Jenő kereskedő Szabadka. — Har-
tenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Berger Sán-
dor utazó Budapest. — Preger Bertalan utazó Bu-
dapest. — Spitzer Henrik utazó Budapest — Rédey
Zoltán hivatalnok Budapest. — Filesz Andor hiva-
talonk Kolozsvár. — Bolcsy Rezső utazó Budapest.
— Krausz Sándor utazó Budapest. — Beyler Hugó
ékszerész Bécs. — Frankenstein H. utazó Bécs. —
Kornitzer Jenő utazó Bécs. — Kell Ignác utazó Bu-
dapest. — Rosenfeld Richard mérnök Szeged. —
Moruba Ferenc utazó Breslau. — Kleniek János
utazó Brünn. — Elek Miklós utazó Budapest. —
Kerlesz Miklós utazó Budapest. — Periberg Norbert
utazó Bécs. — Vajda Samu utazó Szeged.

Fehér Kereszt-szálloda. Bárány Nyéki Ilona bir-
tokosnő Dombegyháza. — Czeglédy Ákos huszárön-
kentes Nagyszében. — Berger Ignác mérnök Buda-

pest. — Blatuan Viktor mérnök Lupény. — Bakos
Mátyás huszárönkentes Békéscsaba. — Kis László
huszárönkentes Nagykikinda. — Eszterházi Mihály
gróf huszárönkentes Debrecen. — Bálinti Pál báró
huszárönkentes Debrecen. — Fleisman Jakab keres-
kedő Budapest. — Wertheimer Sándor kereskedő
Nagyszombat. — Teleki Pál gróf birtokos Hosszu-
falu. — Lomdian Odön hivatalnok Pécs. — Illés
Dezso dr. ügyvéd Kiskunhalas. — Gel Lajos mér-
nök Muraszombat. — Sulyok Sándor lelkes Zala-
egerszeg. — Pop Ferenc gyáros Fogaras. — Le-
hoczki Árpád könyvelő Beszterce. — Takács Sándor
tanár Esztergom. — Vámos Samu titkár Kolozsvár.
— Hugel István gyáros Sátorajauhely. — Kálic
Sándor kereskedő Lőcse — Szatmár Zsigmond ke-
reskedő Kecskemét. — Bund Manó gyárvezető
Közmárk. — Somogyi Ede jegyző Budapest. —
Brün Andor utazó Budapest. — Varga Lajos utazó
Budapest. — Bruckner Hugó utazó Budapest. —
Sági Gyula utazó Budapest. — Friedman Sándor
utazó Budapest. — Müller Zsigmond utazó Budapest.
— Hán Alfréd utazó Budapest. — Zádori Emil
utazó Budapest. — Inducz Pál utazó Budapest. —
Almosi Jenő utazó Budapest. — Weisz Jenő utazó
Budapest. — Halmosy István utazó Budapest. —
Krausz Herman utazó Budapest. — Landstäter S.
utazó Bécs. — Greiner Berthold utazó Bécs. —
Kun Zsigmond utazó Bécs. — Fried Márkus utazó
Bécs. — Förszil Ede utazó Bécs. — Färber Jakab
utazó Szeged.

Vass szálloda. Bodnár E utazó Temesvár. —
Pauser Ferenc utazó Prága. — Traján Sándor keres-
kedő Bukarest. — Hessinger V. utazó Bécs. —
Rubel József motorvezető Hátszeg. — Weinstein S.
utazó Bécs. — Forschner Ede utazó Grác. — Elig
Gáspárné magánzó Székudvar. — Schönberger V.
utazó Budapest. — Hanyag M. utazó Budapest. —
Rutár János gazda Hódmezővásárhely. — Kobza
Elek birtokos Berzence. — Hamza Géza birtokos
Bábolna. — Hertelendy Elek birtokos Keresztur. —
Gémes Miklós utazó Gombos. — Valér goston ke-
reskedő Erdőd.

NYILTTER.*

Hámory-gazdaság

ajánlja sajáttermesű
nemesfajú

sárga és görög

DINNYÉIT.

Kaphatók: 1900

Deák Ferenc-utca 3., az udvarban.

Alapított 1860. **MÜNZI.** Állami táybeszélő 213.

Elsőrendű fehérnemű és kalap üzlete Arad.

A ca. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Legjobb fehérneműek,

készen vagy mérték után kifogástalan kivi-
telben, a legkedvezőbb árak mellett szerez-
hetők be nálam.

Előnyös vétel kötött harisnyákban!

3 pár színes	Kor. 1-50
3 „ divat csikos	„ 1-80
3 „ csikos félgyapju	„ 2-20
3 „ divat „	„ 2-70

Legdivatosabb vadász és turista gyapju ingek,
valamint lábszárak.

Kirakataim megtekintése által meggyőződik tisztes ajándékaim-
ról, valamint kiváló olcsó áraitól.

Állami tisztviselők szállítója.

482

Az 1902. évi versenyt ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi
munkai ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

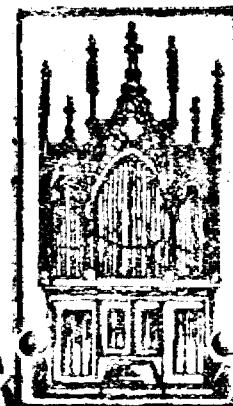
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállt kintő, leg-
újabb rendszer szerinti
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagysá-
gban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalkitá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz-
közöltetnek. 1861

Bővebbi felvilágosi-
tással és költségvetéssel
szívesen szolgálunk.

az 1896. évi kiállításon
A nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

Városi hirdetések.

16705—1907. kh.

Hirdetmény.

A ceglédi cs. és kir. 2. sz. ló-avatató bizottság megkeresése alapján az érdekeltek által leendő figyelembe vétele végett közhírré teszem, hogy f. évi szeptember hó 20-án d. e. 9 órakor az Óvár-téren katonai lóvásárt tart.

Arad, 1907. évi szept. hó 9-én.

Greén,
h. főkapitány.

26410—1907. szám.

Hirdetmény.

Az 1880. évi XVII. t. c. 13. §-a alapján közhírré tesszük, hogy az 1907. évre való érvényesülést kivett hadmentességi díj kivétési lajstrom 1907. szeptember 15-től 18 napi közzszemlére van kitéve a városi adóügyi osztályban.

Felebbezésnek a nyolc napi határidő lejártától számított 15 napon belül van helye, új díjkötelesek-nél pedig a könyvecskébe történt bejegyzéstől számított 15 napon belül.

A felebbezések a közigazgatási bizottsághoz címezve a m. királyi pénzügyigazgatásnál nyújtandók be.

Arad, 1907. évi szeptember hó 8-án.

A városi tanács.

498—1907. gsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Arad és Ujarad közötti csolnakátkelesi jognak 1907. évi november 1-től kezdődőleg az Ujarad felé vezetendő vashidnak forgalomba helyezése napjáig leendő bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 16607 kor. 77 fillér évi haszonbér.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénznek a városi pénztárba történt letételét igazoló jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a városháza 104. sz. szobájában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1907. évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

12990—907. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszterium 5240—907. sz. rendelete alapján a hazai bortermelés érdekében az évi szüret megkezdése előtt az érdekelteket saját érdekében figyelmeztetem, hogy a bortörvény (1893. évi XXIII. t. c.) és ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendelet értelmében a mustba vagy borba, ugyszintén a már kész kiegészített törköly-borba vizet keverni bármilyen mennyiségben is feltétlenül tilos, továbbá tilos a természetes bornak, törköly-borral, vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törköly-bor készítésénél van megengedve.

Aki a tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, az az 1893. XXIII. t. c. értelmében 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik, aki pedig a bort maga vizezi, vagy más tiltott anyaggal keveri, vagy a természetes bort törkölyborral, vagy gyümölcs-borral összekeveri, mint mesterséges bor készítője 2 hónapig terjedhető elzárással és ezen felül még 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik és ezen kívül az illetőktől a tiltott módon készített vagy kevert bor még el is fog koboztatni.

Arad, 1907. évi augusztus hó 31-én.

Greén Nándor, s. k.
h. főkapitány.

16547—1907. kh.

Hirdetmény.

A lépfene egyes vármegyék területén a folyó évben is nagyobb mérvet öltött, minek következtében az állattartó közönség sok anyagi kárt szenvedett.

Mint hogy a járvány terjedésének oka nyilván abban rejlik, hogy a betegség ellen védekező eljárások a közönség előtt vagy ismeretlenek vagy pedig nem lesznek kellően végrehajtva, — figyelmeztetem az állattartó közönséget, hogy állattartóinak megbetegedését, valamint azok esetleges elhullását a saját magán érdekéből is késedelem nélkül jelentse be, hogy a hatósági intézkedések, nevezetesen az igen hasznosnak bizonyult védőoltások, továbbá az elhullott állatok eltakarításának megfelelő módon végrehajtása haladéktalanul eszközölhető legyenek. — Egyidejűleg arra intem az állattartó közönséget, a lépfenés marha húsának elfogyasztásától vagy bőrének lezuhásától és feldarabolásától tartózkodjék, mert az az illetőkre komoly veszéllyel jár és azonfelül szigorú büntetést is von maga után.

Arad, 1907. évi szeptember hó 6-án.

Greén, h. főkapitány.

15703—1907. kh.

Hirdetmény.

Az 1907. évi XIX. t. c. életbe léptetése folytán a ker. munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldötteinek kiegészítése vált szükségessé. — Hivatkozással a nagymélt. m. kir. kereskedelemügyi minister ur által e tárgyban 57734—907. sz. a. kiadott rendeletére a pótválasztást a törvény 126. §-a rendelkezése szerint elrendelem s annak megtartására

1907. évi szeptember hó 29-ének délelőtti 9 óráját tűzöm ki.

A választás a városháza földszinti kistermében fog megtartatni.

Választandó lesz a nem biztosított munkaadók sorából 71 munkaadó. A biztosított alkalmazottak sorából 35 közgyűlési kiküldött.

Felhívom ennél fogva az aradi kerületi munkásbiztosító pénztárnak 18 éves életkort betöltött biztosításra kötelezett tagjait és a biztosításra nem kötelezett munkaadókat, valamint az önként biztosított tagokat, hogy a fent jelzett napon és helyen jogaik gyakorlása végett megjelenni sziveskedjenek.

A szavazás külön a munkaadók és külön az alkalmazottak sorából választandó kiküldöttre történik, titkos választási eljárás szerint. Munkaadóra csak munkaadó, alkalmazottra csak alkalmazott szavazhat.

A szavazó-lapokra csak annyi kiküldött neve vehető fel, külön a munkaadók és külön az alkalmazottak sorából, ahánynak megválasztása elrendeltetett.

A nagyobb vállalatoknál alkalmazottak a gyár igazgatóságától nyert igazolási jeggyel más nemű alkalmazásban levő tagok pedig tagkönyvükkel tartoznak szavazati jogukat igazolni. — A munkaadók közül csak az gyakorolhatja szavazati jogát, akinek a választás napján a pénztárnál bejelentett alkalmazottja van.

A választás vezetésével dr. Varjassy Lajos rendőrfogalmazó, iparhatósági biztost bizom meg.

Aradon, 1907. évi szeptember hó 7-én.

Greén Nándor,
h. főkapitány.

Diamant Ferenc

villanyvilágítás, telefon és csengő berendező

Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejáratával szemben. Bohus-udvarban.

Csillárok és lámpák

gáz és villanyra.

Az aradi gazgyárban leegotett

valódi Anerek raktára.

Drbja 60 fill.

Egyhengerek, ernyők, tulipánok, villanykörtek, lámpa szettek és szerelési anyagok legjobb minőségben legolcsóbban kaphatók. 968

N. é. közönség b. figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy **Sároossy-utca 2. szám alatt**

új szücs műhelyt

nyitottam.

Elvállalok női kabát, boá, muff, sapka, utazó-bunda, lábzsák, mindennemű bélelések, tepik, állattömések, stb. gyors és pontos, valamint jutányos árban való készítését, oly módon, amely versenyképessé tesz bármely elsőrangú üzletet.

Szakmában való képesítésemet a bel- és külföld nagyobb városaiban szerzem s utóbb Aradon Mayer M. szücs üzletében huzamosabb időn át közmelegedésre gyakoroltam, s úgy a helybeli és vidéki közönség izlés t volt alkalmam el-sajátítani. Rendelőim 25% munkaa. kedvezményben részesülnek. 2150

Kégyes pártfogásért esedez

Beregszászy Lajos, szücsmester.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomor-tartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és huykóképződmények, nemi szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és kor-szövet-tani vizsgálatokat mér-sékelt díjazásért. 288

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tekintettel arra, hogy a hirdetés alatt levő számokra vonatkozik.

az apró hirdetésekre előre beszedendő.

Fejlesztéseket teljesen ingyen ad az hirdetőket felvevő a kiadó hivatala: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Senki rovatosan minden szó egyszeri beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekedés ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 30—60 filléret és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Akinek

ismeretségi híján

bárástásra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,

kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

bútort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

bérbéadni kíván

birtokot, házat, vadászterületet,

halászatot, telket, kocsit, lovat,

Aki

mindenestét vétel vagy bérbévitel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér célját, ha az

„ARADI KOZLÖNY”
kis hirdetési

rovatát használja.

Élethozsiglani áliást találhat

Ügyes uri ember, ki a gazdaközönségnek és viszonteladónak vegyi gyártmányok eladását közvetíti.

Mellék keresetként igen megfelelő.
D. Hardung & Co. chem. Fabrik. Aussig
Schönpriesen 3919

Egy billiárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Azonnali alkalmazást nyer

egy józan, ügyes, a korcsmai teendőkben jártas kimérő, a korlátlan italmérségi joggal felruházott — Seprős és Vidéke fogy. és ért. szövetségelnél — Seprősön, Aradm. Javadalmazás: az italmérsérből befolyó készpénzbevételek 5%-a, szabad lakás és világítás, évente 2 öl tüzifa. 1000 korona óvadék, valamint a román nyelv tökéletes bírása szükséges. Az eddigi forgalom után eső százalék havonta 80—100 koronára rugott, de még tetemesen fejleszhető. Jelentkezők forduljanak Paikert Henrik seprősi birtokos urhoz, mint fenti szövetség elnökéhez. 2182

Egy rövid zongora

megvételre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2197

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Azonnali alkalmazást

nyerhetnek a Bettelheim-féle gőzmosódában, Arad Aulich Lajos-utca, pipere vasalónők, tanuló leányok, kihordó fiúk heti fizetés mellett. 2160

Egy ügyes kereskedő segéd,

ki a fűszer, vas- és rövidáru-üzletben is jártas, vidéki fogyasztási szövetségelnél azonnali alkalmazást nyer. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 2179

Egy új kiadásu

Mayer Conversations Lexicon megvételre keres **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedése. 361

Egy nagy sarok üzlet

helyiség pincével és raktárral, vagy annélkül kiadó, az izraelita templom épületében. 2200

Főzőnő

a Pankotán felállítandó közös konyhánál alkalmazást nyer. Megkivánlatik, hogy körülbelül 70 személy részére kifogástalanul főzzön és helyesen adagoljon. — Ugyanide kerestetik megvételre egy jó karban levő, áthelyezhető s 70 személy részére alkalmas takaréktűzhely. Ajánlatok „Dr. Werner Miklós, Pankota” cím alá küldendők. 2189

Szőlő eladás.

A Gömör-féle 4 és fél holdas szőlő

kolnával, de idej termés nélkül, Világoson 1907. évi szeptember hó 16-án d. e. 9 órakor a világi telekkönyvi hatóságnál el fog árvereztetni. 2196
Bánatpénz 122 korona.

Egy jó karban levő 2 lóerős

GÁZMOTOR

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörös és gyomorhév, rögzött székrekedés, máj bántalmak, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles háziszor, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy jepecsélt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

csak akkor valódi ha mindegyik üveg Moll A. védjegyet tünteti fel és „A Moll” feliratu ónozzal elzárva van. A Moll-féle sóborszész nevezetesen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési szer, köszvény, e-uz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb nepszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgyzappan gyermek és felnőttek okszerű bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-v. védjegyei van ellátva. — Főszékhely: Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által.

Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerüzleteiben.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!

Alapított
1840.

Őszi újdonságok
teljes választékban megérkeztek!

MOSÓ
flanelek és barchetek
legújabb mintákban.

Sima angol Costüm kelmék

rendkívüli nagy választékban.

Páratlan nagy választék fekete kelmékben

a legfinomabb minőségig.

Rosenblüh H. és Társa

Aradon.

Vászon és Chiffon maradékok ismét kaphatók!